

Muistio vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien toimittamisesta

Tausta ja muistion tarkoitus

Tämä muistio käsittelee aluevaalien ja kuntavaalien samanaikaista toimittamista huhtikuussa 2025.

Ensin muistiossa käsitellään oikeusministeriön valmisteluja ja ohjeistusta samanaikaisten vaalien toimittamisesta. Sen jälkeen tarkastellaan mitättömien äänestyslippujen määriä ja hylkäysperusteita ja pohditaan mahdollisia tekijöitä hylättyjen äänten taustalla. Lopussa esitetään mahdollisia kehittämistoimenpiteitä.

Vuoden 2025 aluevaaleissa annettiin koko maassa yhteensä 2 053 835 ääntä, joista mitättömiä eli hylättyjä ääniä oli 81 966 eli 4,0 % kaikista annetuista äänistä. Kuntavaaleissa annettiin yhteensä koko maassa 2 458 537 ääntä, joista mitättömiä ääniä oli 39 188 eli 1,6 %. Hylättyjen äänten osuus molemmissa vaaleissa oli korkeampi kuin yksittäin toimitetuissa vaaleissa, mutta jonkin verran matalampi kuin aiemmin Suomessa toimitetuissa samanaikaisissa vaaleissa.

Kaksien vaalien toimittaminen samanaikaisesti

Sosiaali- ja terveystalveluiden uudistuksen valmistelussa lähtökohdaksi otettiin, että uuden hallinnontason (hyvinvointialueiden) valtuuston vaalit toimitettaisiin aina samanaikaisesti kuntavaalien kanssa, pois lukien ensimmäiset aluevaalit, jotka toimitettiin vuonna 2022. Vaalien samanaikainen toimittaminen on kustannustehokasta ja yksittäin toimitettutuina aluevaalit olisivat lisänneet yhden vaalit lisää yleisten vaalien säännönmukaiseen vaalisykliin, jota jo nykyisellään voidaan pitää tiiviinä. Toisaalta aluevaalien teemat (sote ja pelastustoimi) oli luontevaa liittää kuntavaalien teemoihin, koska sote ja pelastustoimi olivat ennen uudistusta nimenomaan kuntien vastuulla.

Samanaikaisesti toimitettaviin vaaleihin kuuluva riski eli mahdollisuus siihen, että hylättyjen äänten osuus on korkeampi kuin yksittäin toimitetuissa vaaleissa on tuotu esiin uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä:

”Suomessa on vähän kokemuksia samanaikaisten vaalien toimittamisesta. Valtakunnallisesti ainoa kerta on ollut vuonna 1996, jolloin toimitettiin ensimmäiset europarlamenttivaalit kunnallisvaalien yhteydessä. Äänestysaktiivisuus oli tuolloin europarlamenttivaaleissa 60,3 prosenttia ja kunnallisvaaleissa 61,3 prosenttia. Myös vuosien 2004 ja 2008 Kainuun maakuntavaalit toimitettiin samanaikaisesti kuntavaalien kanssa. Erityinen piirre vuoden 1996 yhdistelmävaaleissa oli hylättyjen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

äänestyslippujen suuri osuus (europarlamenttivaaleissa 4,9 prosenttia, kunnallisvaaleissa 1,6 prosenttia). Tämä oli osin seurausta siitä, että ohjeistuksesta huolimatta jotkut äänestäjät olivat äänestysmerkintää tehdessään sekoittaneet kaksi äänestyslippua keskenään. Myös Kainuun maakuntavaaleissa tapahtui huomattavassa määrin äänestyslippujen sekoittumista, mistä johtuen äänestyslippujen hylkäysprosentit olivat korkeita (2,0–6,6 prosenttia). Samanaikaisissa vaaleissa äänestäjän tehtävän voidaan arvioida muuttuvan jonkin verran haasteellisemmaksi kuin tavanomaisissa vaaleissa. Hänen on perehdyttävä molempien vaalien vaaliteemoihin ja tehtävä äänestyspäättös molempien vaalien ehdokkaista sekä lisäksi selvitettävä kyseisten ehdokkaiden äänestysnumerot ja merkittävä ne oikeisiin äänestyslippuihin. Vaaliviranomaisten on luonnollisesti kiinnitettävä erityistä huomiota tiedottamiseen oikeista äänestysmenettelyistä, mutta viime kädessä äänestäminen ja erityisesti äänestysmerkinnän tekeminen on kunkin äänestäjän omalla vastuulla.”¹

Lausuntovaliokuntana toiminut perustuslakivaliokunta korosti tarvetta seurata aluevaalien äänestysaktiivisuutta ja vaalien alueellisen edustavuuden toteutumista. Hylättyihin ääniin liittyviin riskeihin perustuslakivaliokunta ei erikseen huomiota lausunnossaan hallituksen esityksestä.²

Oikeusministeriön ohjeistus kunnille ja hyvinvointialueille vaalien samanaikaisesta toimittamisesta

Aluevaalit ja kuntavaalit toimitettiin ensimmäistä kertaa samanaikaisesti 13. huhtikuuta 2025.

Samanaikaisesti toimitettavien vaalien suunnittelu aloitettiin oikeusministeriössä syksyllä 2022. Suunnitelmia käsiteltiin ensi vaiheessa ns. Pilottikuntien (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Kauniainen, Vihti, Pori) kanssa järjestetyissä kokouksissa. Kesäkuussa 2023 pidetyssä kokouksessa lyötiin lukkoon vaalitietojärjestelmän suunnittelun ja käytön kannalta keskeinen asia eli se, että ennakkoäänestyksen äänenkäytön merkinnät äänioikeusrekisteriin tehdään siten, että kustakin ennakkoäänestyksestä, jossa äänestäjä äänestää molemmissa vaaleissa, tehdään kaksi eri merkintää ja tulostetaan kaksi eri lähetekirjettä. Samalla päätettiin myös siitä, että vaalipäivän äänestyksessä käytettävät vaaliluettelot laaditaan niin, että vaaliluetteloissa on kaksi saraketta kumpaisenkin vaalin äänenkäytön merkintää varten. Kesäkuun kokouksessa keskusteltiin myös siitä, mahtuvatko molempien vaalien ehdokaslistojen yhdistelmät yhteen tavalliseen äänestyskoppiin. Tampereen ja Vantaan lähettämät valokuvat näyttivät, että kyllä mahtuvat, kunhan ne asetellaan koppeihin huolellisesti.

Oikeusministeriö lähetti kaikille kunnille kesäkuussa 2024 muistion, jossa kerrottiin ensivaiheen yleistietoa alue- ja kuntavaalien toimittamisesta. Ennen muistion lähettämistä oli huhtikuussa annettu pilottikunnille mahdollisuus kommentoida muistiota. Pilottikuntien kommentit otettiin huomioon.

Syyskuussa 2024 oikeusministeriö lähetti kaikille kunnille ns. kuntakirjeen, joka perinteisesti on oikeusministeriön ensimmäinen virallinen ohjeistus tulevien vaalien toimittamisesta. Kuntakirjeessä annettiin ohjeet muun muassa ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen määrittämisestä, vaalitietojärjestelmän käytöstä sekä vaalimateriaalin hankkimisesta. Lisäksi kuntakirjeessä annettiin myös ensivaiheen ohjeet alue- ja kuntavaalien toimittamisesta (kesäkuun muistion teksti tarkennettuna) sekä ohjeet äänestyspaikkojen valintaan liittyvistä kysymyksistä.

Elokuussa 2024 Suomen Kuntaliiton valtuuskunta ehdotti oikeusministeriölle, että aluevaaliehdokkaiden numerot olisivat nelinumeroisia, jotta numerot erottuisivat selkeästi kuntavaalien ehdokasnumeroista. Samanlainen erottelu oli tehty Kainuun maakuntavaaleissa 2004 ja 2008. Ehdotuksesta käytiin sähköpostikeskustelut eduskuntapuolueiden puoluesihteereiden kanssa ja kaikki puoluesihteerit kannattivat sitä.

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp), s. 362.

² PeVL 17/2021 vp.

Ehdotus toteutettiin lainmuutoksella siten, että aluevaaliehdokkaiden numerointi aloitettiin numerosta 2002.

Oikeusministeriö vahvisti vaaliohjeet alue- ja kuntavaalien toimittamisesta 23.12.2024 vaalilain (714/1998) 10 §:n nojalla asianomaisille vaaliviranomaisille.³ Vaaliohjeet toimitettiin vaaliviranomaisten käyttöön alkuvuoden 2025 aikana. Vaaliohjeet laaditaan jokaiselle vaaliviranomaiselle erikseen niiden tehtäviensä mukaan:

Vaaliohje Nro 1: Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät

Vaaliohje Nro 2: Vaalilautakunnan tehtävät

Vaaliohje Nro 3: Ennakkoäänestys laitoksessa

Vaaliohje Nro 4: Ennakkoäänestys kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa

Vaaliohje Nro 5: Kotiäänestys

Vaaliohje Nro 6: Ennakkoäänestys ulkomailla

Vaaliohje Nro 7: Aluevaalilautakunnan tehtävät

Vaaliohjeiden sisällöstä kerrotaan tarkemmin tässä muistiossa tuonnempana.

Oikeusministeriö laati myös yhteistyössä HAUS Koulutuksen kanssa eOppiva-verkkokoulutusmateriaalin, joka sisälsi sähköisessä muodossa samat ohjeistukset kuin mitä vaaliohjeissa oli sekä lisäksi videoituit esimerkit äänestämisestä samanaikaisissa vaaleissa. eOppiva-materiaaleissa annettiin yksi esimerkkitapa kaksien samanaikaisten vaalien järjestelyistä. Palautekyselyn mukaan n. 82 % prosenttia vastaajista (n=137) kertoi kunnassa käytetyn eOppiva-materiaaleja.

Oikeusministeriö järjesti kunnille Teams-etäkoulutuksia kunnissa vaaleista vastaaville henkilöille (ns. kuntien vaaliklinikat; 3 klinikkaa helmi-maaliskuussa 2025), joissa osallistujilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä sekä myös vaihtaa keskenään kokemuksia. Palautekyselyyn vastanneista (n=132) lähes 95 % kertoi osallistuneensa vähintään yhteen vaaliklinikkaan. Kyselyyn vastanneista 90 % toivoi jatkossakin vaaliklikkoita vaalikoulutuksen muodoksi. Teams-etäkoulutukset on tarkoitettu lähinnä ns. kouluttajakoulutukseksi, jossa klinikalle osallistuva kunnan edustaja viestittää eteenpäin kunnan muille vaaliviranomaisille vaaliklinikkoilla esiin tulleita asioita. Vaaliklinikat sujuivat hyvässä hengessä ja kaikkiin kuntien esittämisiin kysymyksiin voitiin antaa vastaus. Samanaikaisesti toimitettavien vaalien tekniseen toimittamiseen liittyen kunnilla oli varsin vähän kysymyksiä ja esitetyt kysymykset liittyivät lähinnä siihen tilanteeseen, jossa äänestäjä ottaa kaksi äänestyslippua, mutta ei äänestäkään toisessa vaalissa vaan vie äänestyslipun mukanaan.

Lisäksi, perinteiseen tapaan, oikeusministeriön vaalitiimin ja Oikeusrekisterikeskuksen vaalitiimin asiantuntijat vastasivat vaaliprojektin aikana (syyskuu 2024 – huhtikuu 2025) kuntien suoriin yhteydenottoihin (puhelin tai sähköposti).

Kuntien käytössä oli myös oikeusministeriön materiaali- ja kuvapankki, jossa oli muun muassa materiaalia sosiaalisen median julkaisuihin ja muuhun kuntien vaaliviestintään.

³ Sekä vaaliohjeet että VAT-ohjeet ovat nimensä mukaisesti ohjeita, eivätkä ne sido ohjeen vastaanottajaa, esimerkiksi kunnan keskusvaalilautakuntaa. Vaaliohjeisiin on koottu oikeusministeriön vaalilain soveltamisesta antamia tarkempia ohjeita, joita vaalien yhdenmukainen ja virheetön toteuttaminen edellyttää (Tarasti, Lauri – Jääskeläinen, Arto. Vaali- ja puoluelainsäädäntö. 2022, s. 143).

Kunnat vastaavat paikallisten vaaliviranomaisten (yleisten ennakkoäänestysten vaalitoimitsijat, laitossäänestyksestä huolehtivat vaalitoimikunnat ja vaalipäivän äänestyksestä huolehtivat vaalilautakunnat) kouluttamisesta.

Viestintä ja ohjeistus äänioikeutetuille

Oikeusministeriö oli varannut vaalibudjettiin aikaisempaa suuremman määrärahan vaaliviestintään. Vaaliviestinnän tehostamiseksi palkattiin lisäksi määräaikainen viestintäavustaja. Vaikka viestintäresursseja pyrittiin mahdollisuuksien puitteissa lisäämään, ovat ministeriön resurssit tässä suhteessa kuitenkin rajalliset. Seuraavassa kuvataan tarkemmin oikeusministeriön alue- ja kuntavaaleihin liittyviä viestintätoimia.

Äänioikeusilmoitus

Keskeisin oikeusministeriön ohjeistus äänestäjille on ilmoitus äänioikeudesta, joka lähetetään kaikille äänioikeutetuille (postitse, tai jos äänioikeutettu on ottanut käyttöön sähköiset viranomaisviestit, Suomi.fi-viestinä).⁴ Äänioikeusilmoitukseen oli kirjoitettu kaikki se ohjeistus, joka oli äänioikeutetuille olennaista muun muassa se, että aluevaalien äänestyslippu on violetti ja kuntavaalien lippu valkoinen, vaaleissa on eri ehdokkaat ja myös ehdokaslistojen yhdistelmät ovat lippuja vastaavasti väritetyt sekä, että jos äänestäjä haluaa äänestää ehdokasta, joka on ehdolla molemmissa vaaleissa, tällaisella ehdokkaalla on eri äänestysnumero aluevaaleissa ja eri numero kuntavaaleissa. Äänioikeusilmoituksen liitteenä oli lisäksi luettelo äänioikeutetun lähialueen ennakkoäänestyspaikoista sekä selostus aluevaltuustojen ja kuntien valtuustojen tehtävistä.

Ilmoitus äänioikeudesta liitteineen on tämän muistion liitteenä.

Oikeusministeriön vaalit.fi-sivusto ja muu viestintä

Oikeusministeriön verkkosivulle vaalit.fi oli kootusti tieto alue- ja kuntavaaleista, mukaan lukien ohjeistus äänestysmerkintöjen tekemisestä.

Oikeusministeriö lähetti kirjeen kaikille sellaisille äänioikeutetuille, jotka olivat ikänsä puolesta ensimmäistä kertaa äänioikeutettuja yleisissä vaaleissa (ns. nuorten äänestäjien kirje). Nuorten kirjeessä kerrottiin äänioikeudesta, äänestämisestä, vaalien aikataulusta sekä valittavien toimielinten (aluevaltuustojen ja kuntien valtuustojen) tehtävistä.

Äänestäjien ohjeistamiseksi oikeusministeriö oli laatinut kuntien käytettäväksi myös äänestäjille suunnatut ohjejulistet äänestyspaikoille. Julisteissa oli sanallisesti ja kuvallisesti ohjeistettu, miten äänestäminen kaksissa vaaleissa tapahtuu ennakoon ja vaalipäivänä.

Näiden ohjejulistoiden ilmeellä oli laadittu ohjeistusta äänestäjille myös esim. vaalit.fi-verkkosivulle, kuntien jaettavaksi sekä animaatiovideoina.

Äänestäjien käytössä oli vaalien aikana maksuton vaalipalvelupuhelin (suomeksi ja ruotsiksi) ja WhatsApp-viestipalvelu (suomi, ruotsi, englanti) jossa äänestäjillä oli mahdollisuus kysyä äänestämisestä ja vaaleista.

Oikeusministeriön viestinnän lisäksi kunnat viestivät vaaleista ja vaalijärjestelyistä.

Äänestäjät saavat käytännössä tietoa vaaleista myös muista kuin viranomaisviestinnästä, erityisesti tiedotusvälineistä, puolueilta ja ehdokailta. Oikeusministeriö järjesti tiedotusvälineille kaksi taustatilaisuutta

⁴ Digi ensin -hankkeen myötä sähköisesti toimitettavien äänioikeusilmoitusten osuus tulee kasvamaan merkittävästi. Nyt sähköisesti lähetettiin n. 1,5 miljoonaa äänioikeusilmoitusta. <https://dvv.fi/-/tarkea-muistutus-aanioikeutetuille-noin-1-5-miljoonaa-on-saanut-ilmoituksen-aanioikeudesta-alue-ja-kuntavaaleissa-sahkoisesti>

(yksi läsnätilaisuus ja yksi Teams-tilaisuus), jossa ministeriön, Kuntaliiton ja Hyvilin edustajat kertoivat aluevaaleista sekä hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävistä.

Edellä mainittujen viestintätoimenpiteiden lisäksi oikeusministeriö laati selkoesitteen alue- ja kuntavaaleista yhteistyössä Selkokeskuksen kanssa, viittomakieliset videot sekä tuki näkövammaisille annettua vaaliviestintää. Vaalit.fi -sivustolla oli lisäksi ohjeistusta 27 vieraalla kielellä.

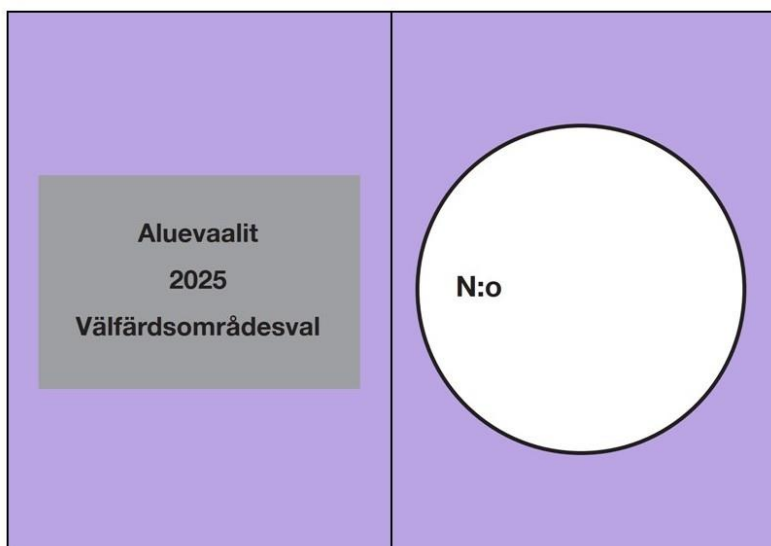
Digi- ja väestötietovirasto lähetti vuodenvaihteessa 2024–2025 erillisen infokirjeen ulkomaalaisille äänioikeutetuille.

Oikeusministeriö järjesti Jodel-viestintäpalvelussa Ask Me Anything -tilaisuuden, jossa käyttäjillä oli mahdollisuus kysyä alue- ja kuntavaaleista ja äänestämisestä.

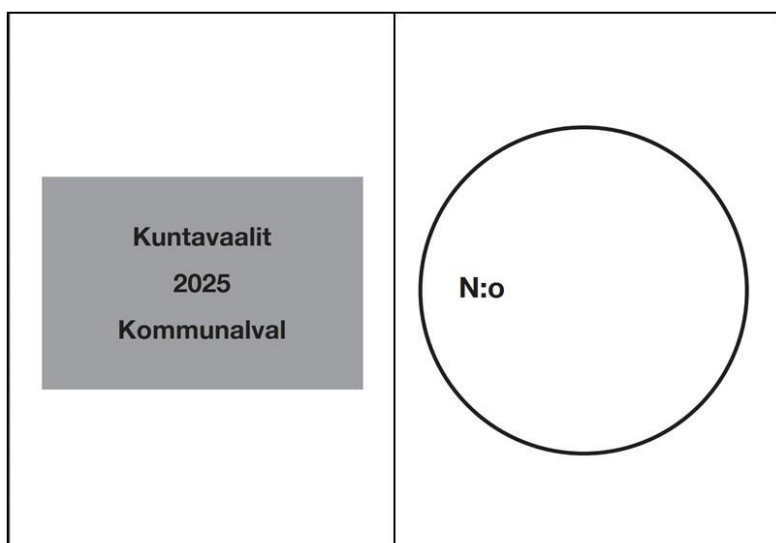
Äänestysliput

Aluevaalien ja kuntavaalien äänestysliput olivat eriväriset. Aluevaalien äänestyslippu painettiin violetille paperille ja äänestyslipussa vasemmalla luki ”Aluevaalit 2025 Vålfårdsområdesval”. Kuntavaalien äänestyslippu oli valkoinen ja siinä vastaavasti luki ”Kuntavaalit 2025 Kommunalval”.

Kuva: Aluevaalien äänestyslippu



Kuva: Kuntavaalien äänestyslippu:



Ehdokaslistojen yhdistelmät aluevaaleissa ja kuntavaaleissa

Vaalien erillisyyttä korostettiin myös ehdokaslistojen yhdistelmien värytyksellä. Aluevaalien ehdokaslistojen yhdistelmä painettiin violetille paperille (kuva). Aluevaalilautakunnat vastaavat aluevaalien ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisesta.

Kuva: Vaaliohjeen liitteenä ollut esimerkkikuva aluevaalien ehdokaslistojen yhdistelmästä:

[illegible]

Kuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmä painettiin valkoiselle paperille. Kuntien keskusvaalilautakunnat vastaavat kuntavaalien ehdokaslistojen laatimisesta.

Kuva: Vaaliohjeen liitteenä ollut esimerkkikuva kuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmästä:

[illegible]

Ehdokaslistat tulee painattaa yhtenäiselle paperille yhden puolen, jotta kaikki ehdokasasettajat ja niiden ehdokkaat ovat äänestäjälle samanaikaisesti näkyvissä. Puolue, vaaliliitto tai valitsijayhdistysten yhteislista voi asettaa enintään valittavan valtuuston koon puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita listalleen.⁵ Suuremmissa kunnissa ja hyvinvointialueilla tämä tarkoittaa useaan sataan kohoavia ehdokasmääriä. Tämä johtaa ehdokaslistojen yhdistelmän suureen kokoon ja siihen, että ehdokkaiden tiedot joudutaan painattamaan pienemmällä kirjasimella kuin äänestäjän kannalta olisi optimaalisinta.

Vaalipäivän äänestyksessä ehdokaslistojen yhdistelmä on vaalilain mukaan sijoitettava äänestyskoppiin. Ennakkoäänestyksessä vastaavaa velvoitetta vaalilaissa ei ole, vaan äänestäjälle on varattava tilaisuus tutustua asianomaista vaalia varten laadittuun vaalipiirinsä, hyvinvointialueensa tai kuntansa ehdokaslistojen yhdistelmään. Käytäntö on kuitenkin ollut, että äänestyskoppiin sijoitetaan sen vaalipiirin, hyvinvointialueen tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmä, jonka alueella kyseinen ennakkoäänestyspaikka on. Tämä seikka mainitaan myös äänioikeusilmoituksessa. Alue- ja kuntavaalien osalta oikeusministeriön ohjeistus oli, että sekä aluevaalien että kuntavaalien yhdistelmät tuli sijoittaa joko yhteen tai kahteen äänestyskoppiin. Ohjeistus ei sisältänyt mahdollisuutta, että vain toinen yhdistelmä sijoitettaisiin äänestyskoppiin.

Ehdokaskirjat

Ennakkoäänestyksessä äänestyspaikalla on nähtävillä ja myös äänestyskoppiin sijoitettuna sen hyvinvointialueen ja sen kunnan ehdokaslistojen yhdistelmä, jossa kyseinen ennakkoäänestyspaikka sijaitsee. Muiden hyvinvointialueiden ja kuntien äänestäjiä varten äänestyspaikalla on mahdollisuus käyttää ehdokaskirjaa, johon on otettu koko maan ehdokastiedot ja josta voi tarkastella ehdokkaiden numeroita. Ehdokaskirjat painettiin erikseen aluevaaleihin (violetti kansi) ja kuntavaaleihin (valkoinen kansi).

Kuva: Aluevaalien ja kuntavaalien ehdokaskirjat:



Ehdokasnumerointi

⁵ Suhteellisesta vaalijärjestelmästä johtuu se, että ehdokasasettajan kannattaa vaalitaktisesti aina pyrkiä asettamaan ns. täysi lista.

Vaalilain 41 §:ää muutettiin ennen alue- ja kuntavaaleja siten, että oikeusministeriö määrää ehdokasnumeroinnista toisissa samanaikaisesti toimitettavissa vaaleissa. Aluevaaleissa ehdokasnumerointi määrättiin alkamaan numerosta 2002. Näin aluevaalien ehdokasnumero oli aina nelinumeroinen ja kuntavaaleissa käytössä oli yksi- kaksi- tai kolminumeroiset ehdokasnumerot.⁶

Tällä ehdokasnumeroinnin eriyttämisellä vältettiin päällekkäiset ehdokasnumerot eri vaaleissa. Näin es-tettiin tilanteet, jossa virheellisesti aluevaaleissa kuntavaalien (tai toisin päin) ehdokasnumerolla äänes-tettäessä ääni olisi laskettu toisen, todennäköisesti eri ehdokasasettajan ehdokkaan kuin äänestäjä olisi tarkoittanut, hyväksi. Ehdokasnumeroiden eriyttäminen saattoi nostaa hylättyjen äänten määrää, mutta esti osaltaan äänestäjien tahdon vääristymistä.

Ehdokasnumeroinnin eriyttäminen myös korosti kaksien vaalien, aluevaalien ja kuntavaalien, erillisyyttä.

Oikeusministeriön vaalipalvelu

Oikeusministeriön vaalipalvelu on äänestäjille tarkoitettu maksuton puhelinpalvelu, josta äänestäjät voi-vat kysyä neuvoa vaaleihin liittyvissä asioissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vaalipalvelun puhelin-numero on nähtävillä muun muassa äänioikeusilmoituksessa.

Vaalipalvelun oman puhelunseurannan tilastoinnin mukaan puheluita tuli koko alue- ja kuntavaalien päi-vystysaikana yhteensä 1 874 kappaletta. Puheluiden määrä vastaa paljon edellisten aluevaalien puhelu-määrää, mutta oli kuitenkin matalampi kuin esimerkiksi edellisen presidentinvaalin aikana. Alue- ja kun-tavaalien matalampi äänestysaktiivisuus sekä se, että edellisenä vuonna toimitettiin kaksi presidentin-vaalin kierrosta sekä europarlamenttivaalit, selittänevät myös vähäisempää kokonaispuhelumäärää.

Puhelinpalvelun työntekijät tilastoivat puhelut sen mukaisesti, mikä oli yhteydenoton pääasiallinen aihe tai sen aiheen mukaan, jota puhelussa käsiteltiin eniten. Tällä perusteella kaksien vaalien samanaikai-seen toimittamiseen liittyviä puheluita tilastoitiin yhteensä 31 kpl.⁷ Samanaikaisten vaalien osalta soittajia askarrutti esimerkiksi se, onko käytössä yksi vai kaksi äänestyslippua ja saako äänestää vain toisissa vaaleissa taikka eri ajankohtina. Ehdokkaita koskevia puheluita tilastoitiin yhteensä 54, joista osassa si-vuttiin myös yhdistelmävaaleja esimerkiksi tiedustelemalla, onko ehdokkaalla sama vai eri numero mo-lemmissa vaaleissa tai kumpi numero on alue- tai kuntavaalien ehdokasnumero.

Ohjeet ja opastus äänestyspaikalla

Vaalivirkailijoiden tehtävä on opastaa ja neuvoa äänestäjiä äänestyspaikalla tarvittaessa. Äänestäjällä on äänestystilanteessa aina mahdollista pyytää äänestyskäytäntöjä koskevaa ohjeistusta ja neuvontaa vaa-livirkailijoilta. Tarvittaessa äänestäjä voi käyttää äänestämistilanteessa myös avustajaa äänestysmerkin-nän tekemiseen. Avustaja voi olla joko äänestyspaikan virallinen vaaliavustaja tai äänestäjän itsensä va-litsema ja mukanaan tuoma avustaja.

Äänestäjällä on aina mahdollisuus pyytää uusi äänestyslippu, mikäli hän vahingossa tekee virhemerkini kirjoittaessaan ehdokasnumeroa lippuun. Ohje uuden äänestyslipun pyytämiseksi on jokaisessa ää-nestyskopissa ja se mainittiin myös äänioikeusilmoituksessa.⁸

⁶ Nelinumeroiset kuntavaalien ehdokasnumerot ovat myös mahdollisia, mutta vuoden 2025 kuntavaaleissa ei mis-sään kunnassa ehdokkaita asetettu niin montaa. Suurin kuntavaalien ehdokasnumero oli Helsingissä (984). Hyvin-vointialueisiin kuuluvista kunnista suurin ehdokasnumero oli Espoossa (673).

⁷ Selvästi eniten puhelinpalveluun tulleet puhelut koskivat vaalipäivän äänestystä (so. missä voi äänestää vaalipäi-vänä) sekä kotiaänestystä.

⁸ Vaaliohje 2, s. 16.

Äänestyspaikkojen määrä ja sijainti alue- ja kuntavaaleissa

Vaalilain 4 §:n mukaan kotimaan ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä vastaa kunta. Vaalilain 8 §:n mukaan äänestysalueista päättää kunnan valtuusto. Jokaiselle äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty äänestyspaikka. Vaalilain 9 §:n mukaan kotimaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista (niiden lukumäärästä ja sijainnista) päättää kunnanhallitus.

Kunnilla on siis harkintavalta sen suhteen, kuinka monta äänestyspaikkaa ja millaisissa paikoissa äänestykset toimitetaan. Jokaisessa kunnassa tulee kuitenkin olla vähintään yksi yleinen ennakkoäänestyspaikka ja vähintään yksi vaalipäivän äänestyspaikka. Oikeusministeriö on syyskuussa 2024 antanut kuntakirjeessään ohjeet kunnille siitä, mitä näkökohtia niiden tulee ottaa huomioon äänestyspaikkoja määrätessään. Ministeriö on kiinnittänyt erityistä huomiota muun muassa siihen, että äänestyspaikkoja perustetaan riittävästi, jotta niihin pääsee syntymään mahdollisimman vähän ruuhkia, että äänestyspaikoissa on riittävät tilat, jotta äänestys voidaan toimittaa vaalisalaisuus säilyttäen ja sujuvasti sekä että äänestyspaikkojen on oltava esteettömiä ja kaikille äänestäjille mahdollisimman hyvin saavutettavia.

Huomattavaa on, että kuntien tosiasialliset resurssit vaalien toimittamiseen vaihtelevat merkittävästi. Tämä tulee selkeästi esiin niin kuntien palautteissa kuin mediassakin esitettyjen tietojen myötä. Paikallisten vaaliviranomaisten näkökulmasta kaksien vaalien samanaikainen toimittaminen koettiin usein rasakaksi ja resurssit riittämättömiksi.⁹

Äänestysjärjestelyt äänestyspaikalla

Vaalilain 4 §:n mukaan ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä kotimaassa vastaa kunta. Ennakkoäänestyspaikan järjestelyistä vastaavat vaalitoimitsijat ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyistä vaalilautakunnat. Käytännössä kunnan keskusvaalilautakunta tekee asiassa yhteistyötä vaalitoimitsijoiden ja vaalilautakuntien kanssa. Vaalilain 185 §:ssä säädetään, että kunnan keskusvaalilautakuntaa, vaalilautakuntaa, vaalitoimikuntaa ja vaalitoimitsijoita koskee rikosoikeudellinen virkavastuu, mikä osaltaan korostaa paikallisten toimijoiden vastuuta.

Oikeusministeriön vaaliohjeessa nro 2 vaalipäivän äänestyksen vaiheet tiivistettynä oli esitetty seuraavasti:¹⁰

”Äänestyksen vaiheet

Äänestystoimituksessa on seuraavat vaiheet:

Vaihe 1: Äänestäjän henkilöllisyyden ja äänioikeuden toteaminen, äänestyslipun/äänestyslippujen antaminen sekä merkinnän tekeminen vaaliluetteloon ja/tai äänioikeusrekisteriin (äänioikeustietojärjestelmään), jos vaalilautakunta sitä käyttää;

Vaihe 2: Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun;

⁹ Esim. Helsingin Sanomat 25.5.2025 A 17: ”Ei enää ikinä”. Jutussa kuntien vaaliviranomaiset kritisoivat kaksien vaalien työmäärää.

¹⁰ Vaaliohje 2, kohta 5.2.1 Äänestyksen vaiheet, s. 27–28).

Vaihe 3: Äänestäjä esittää äänestyslipun leimattavaksi ja pudottaa leimatun äänestyslipun vaaliurna.

Huom. Jos äänestäjä äänestää sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa, äänestyksen vaiheet käydään läpi lähtökohtaisesti rinnakkain siten, että a) hänelle annetaan samalla kertaa molempien vaalien äänestysliput ja b) kuhunkin äänestyskoppiin on sijoitettu molempien vaalien ehdokaslistojen yhdistelmät. Vaihtoehtoisesti äänestyksen vaiheet voidaan toimittaa myös vaalikohtaisesti, jos äänestyspaikan järjestelyt sen mahdollistavat. Äänestyspaikka voidaan tällöin järjestää myös niin, että aluevaalien ehdokaslistojen yhdistelmä on sijoitettu yhteen äänestyskoppiin ja kuntavaalien yhdistelmä toiseen äänestyskoppiin. Tällöin vaalitoimitsijan on selkeästi neuvottava äänestäjää siitä, että kumpikin äänestyslippu täytetään oikeassa äänestyskopissa ja siitä, miten koppien välillä kuljetaan. Oleellista on, että äänestäjä tekee äänestysmerkinnän molempiin lippuihin äänestyskopissa. Äänestäjä voi myös haluta äänestää vain toisessa vaalissa. Tällöin hänelle annetaan vain sen vaalin äänestyslippu.”

Ohjeessa mainittiin myös, että kahden kopin menettely voi viedä huomattavan paljon enemmän aikaa ja voi tavallista helpommin johtaa ruuhkiin ja sekaannuksiin, mutta että jos näin halutaan toimia, tulee äänestäjien neuvontaan ja järjestelyihin kiinnittää erityistä huomiota.

Myös vaaliklinikalla 19.2.2025 käytiin oikeusministeriön alustuksessa läpi eri vaihtoehtoja äänestyksen järjestämiseksi seuraavasti:

”Äänestys järjestetään kunnan itsensä päättämällä tavalla:

Molemmat ehdokaslistojen yhdistelmät sijoitetaan samaan äänestyskoppiin eli äänestäjä täyttää molemmat äänestysliput yhdessä kopissa TAI

Käytetään kahta äänestyskoppia, violetti yhdistelmä yhdessä ja valkoinen yhdistelmä toisessa ja äänestäjä käy samalla kertaa molemmissa kopeissa TAI

Käytetään kahta äänestyskoppia siten, että äänestäjä saa ensin vain toisen vaalin äänestyslipun ja vasta sen jälkeen toisen vaalin lipun eli äänestäjä käy äänestyskopeissa kaksi eri kertaa”¹¹

Oikeusministeriön ohjeistuksissa annettiin siis kunnille eri vaihtoehtoja äänestämisen järjestelyiksi. Se, että vaihtoehto, jossa äänestys toimitettaisiin samalla kertaa molempien vaalien osalta, esitettiin ensimmäisenä ja lähtökohtaisena ratkaisuna (mutta ei ainoana), perustui keskeisesti kolmeen seikkaan:

- Tällaisella järjestelyllä voidaan tehokkaimmin varmistua siitä, että äänestysjärjestelyt ovat varmasti vaalilain mukaiset (ml. vaalisalaisuuden säilyminen).

¹¹ Lainattu sitaatti oikeusministeriön alustuksessa käytetystä ppt-kalvosta.

- Tähän järjestelyyn jokaisella kunnalla on varmasti tosiasialliset mahdollisuudet tilojen ja muiden resurssien näkökulmasta. Kaikki aiemmissa vaaleissa äänestyspaikkoina olleet tilat olivat tältä osin kelpoisia olemaan äänestyspaikkoina nytkin.
- Tällä järjestelyllä vältetään tehokkaimmin jonojen muodostuminen ja äänestystoimitus on äänestäjän näkökulmasta sujuva. Lisäksi vältetään riski, että äänestäjä, puutteellisen neuvonnan johdosta, eksyy vahingossa väärään äänestyskoppiin väärän äänestyslipun kanssa.

Vaalien jälkeen oikeusministeriön kyselyllä selvitettiin kuntakohtaisesti kuntien tapoja järjestää äänestys. Vastauksia saatiin 208 kunnasta (71 %).

Kunnilta saadun palautteen mukaan kunnat päätyivät valitsemiinsa ratkaisuihinsa kolmesta eri perusteesta: oikeusministeriön ohjeistus, soveltuvien tilojen ja äänestyskoppien puute ja rajallisuus sekä äänestysten sujuvuuden varmistaminen.

Alla otteita sellaisten kuntien perusteluista järjestelylle, jossa ehdokaslistojen yhdistelmät olivat samassa kopissa (n=186):

”Oikeusministeriön ohjeistuksen mukaisesti.”

”Toimimme oikeusministeriön ohjeiden mukaan sekä käytännön vuoksi lähinnä äänestäjän näkökulmasta.”

”Oikeusministeriön vaaliklinikoilla käytyjen keskustelujen pohjalta sekä yleisen sujuvuuden vuoksi: äänestäjä saa vaalitoimitsijalta ohjeet, miten toimia sekä liput, menee koppiin, tekee merkinnät ja tulee pois. Vaalitoimitsijoita koulutettiin huolellisesti tähän asiaan ja heidän työtään seurattaessa he suoriutuivat äänestäjien ohjauksesta ja neuvonnasta täysin ohjeistusten mukaisesti. Jos olisi ollut erilliset kopit, olisi saanut enemmän ohjata että tuon kanssa tuonne koppiin ja sitten tuonne. Myöskään tilaa ei olisi ollut äänestyshuoneistoissa tuplakopeille.”

”Resurssien puute ja aikataululliset syyt.”

”Eri kopit eri vaaleihin olisi vaatinut paljon enemmän tilaa ja jonotuksen järjestäminen olisi ollut haastavaa.”

”Det var en utrymmesfråga och vi ansåg att det skulle bli minst förvirring för väljarna.”

”Markettien aulassa olevien vilkkaiden ennakkoäänestyspaikkojen tila on melko rajallinen, joten näihin paikkoihin ei olisi voinut pystyttää tuplamäärää äänestyskoppeja (yhteensä n. 6-8kpl). Osaan ennakkoäänestyspaikoista olisi näin voinut tehdä, mutta halusimme toteuttaa ennakkoäänestyksen jokaisessa äänestyspaikassa samalla tavalla.”

”Äänestyspaikan tilat rajoittivat useampien äänestyskoppien sijoittamisen. Tilassa oli kaksi äänestyskoppia.”

”Teimme testin kaupungin virastotalolla, jossa pyysimme kaupungin työntekijöitä kokeilemaan yhden ja kahden kopin mallia. Saadun palautteen perusteella päädyimme yhden kopin malliin.”

”Meillä ei ollut sellaisia tiloja äänestyspaikoilla, että olisi voitu harkita erillisiä koppeja molemmille vaaleille.”

”Todettiin äänestäjän kannalta helpommaksi, että ei tarvitse vaihtaa äänestyskoppia vaan molemmat listat löytyvät yhdestä kopista. Lisäksi oli tilakysymys, kun koppeja olisi pitänyt saada mahtumaan useampia äänestystilaan.”

”Äänestystila oli liian pieni kahden eri kopin järjestelyyn. Molempien vaalien ehdokaslistat mahtuivat koppiin.”

”Käytettävissä olevat resurssit, niin rahalliset kuin henkilö- ja tarvikeresurssit (koppien määrä, tilavaraukset äänestyspaikoilla (vuokra- ja seinäkerakenteet), virkailijoiden määrä ym.) eivät riitä siihen että olisi erilliset kopit. Lisäksi se järjestelytapa oli ensisijainen OM ohjeissa. Ohjeissa tuotiin selvästi esille, että jos käytetään erillisiä koppeja siihen on varattava enemmän resurssia, joka ei ole taloudellisesti mahdollista, HVA:n korvaus ei siihen riitä.”

”Vaaliklinikalta sain ymmärryksen, että se, että listat ovat samassa kopissa, on OM:n ensisijainen suositus, mutta muutkin tavat ovat hyväksytyjä. Koppeja ei myöskään olisi ollut tarpeeksi vaalipäivän äänestykseen. Lisäksi ennakkoäänestyspaikka oli melko pieni, sinne ei olisi mahtunut tuplamäärä koppeja.”

”Tilan ahtauden vuoksi. Tämä toimin hyvin, ja jokaisen äänestäjän kohdalla kun annoimme äänestyslippukkeet kerroimme että kumpi on kumpaakin vaaliin. Äänestäjämme olivat hyvin perillä miten äänestetään.”

”Näkemyksemme mukaan se oli selkeämpi ja rauhallisempi tapa. Vaalitoimitsijat kuitenkin äänestyslippuja ojentaessaan ohjeistivat, että violetilla äänestetään aluevaaleissa ja valkoisella kuntavaaleissa.”

Ne kunnat, jotka vastasivat kysymykseen niin, että käytäntö vaihteli (n=11) tai että ehdokaslistojen yhdistelmät olivat eri kopeissa (n=12), olivat perustelleet ratkaisuaan ensisijaisesti äänestäjälle näkyvän selkeyden tavoittelulla:

”Alue- ja kuntavaaleille oli omat kopit selvyiden vuoksi.”

”Vi ansåg att när det handlar om två val samtidigt, vilket inte har varit vanligt i Finland, så bör man hålla själva röstningsproceduren statisk. Det vill säga, att röstaren röstar på ett bekant sätt, vilket förtydligar röstarens uppgift när det redan fanns en variabel som oundvikligt varierade från vanliga val (två val med olika kandidatnummer och två röstningssedlar).”

”Äänestäjille selkeämpi ja äänestysliput myös annettiin erikseen eli ei voi niin helposti sekaantua kun eri kopeissa ja ohjattiin vielä oikeaan äänestyskoppiin”

”Keskusvaalilautakunta pohti kokouksessaan kumpaakin vaihtoehtoa, ja totesi tuplavaaleissa väärän vaalin numeron valitsemisen mahdollisuuden olevan sen verran korkea, ja väestön ikärakenne sellainen, että erillisillä kopeilla saadaan äänestystilannetta selkeytettyä. Tämä osoittautui ehdottomasti hyväksi ja toimivaksi vaihtoehdoksi, vaikka ajallisesti olikin yhteiskoppia hitaampi.”

”Meillä oli 3 koppia. 2 sen verran pieniä, että sopi vain yksi ehdokas lista. Pyörätuolilla käyttävien kopissa molemmat listat samassa.”

”Joissakin äänestyspaikoissa ei ole tilaa useammalle kopille. Joissakin oli.”

Erilaisia äänestysjärjestelyitä eri äänestyspaikoilla

Julkuuudessa on esitetty kysymyksiä siitä, miksi äänestyksen kulku ja siihen liittyvät järjestelyt ovat voineet olla erilaisia kunnasta tai äänestyspaikasta riippuen. Määrällisesti kotimaan yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja oli 958 ja vaalipäivän äänestyspaikkoja 1658¹².

Vaalilain 4 §:n mukaan ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä kotimaassa vastaa kunta. Paikalliset olosuhteet parhaiten tuntevalla eli kunnan tasolla on myös parhaat edellytykset arvioida sitä, missä äänestyspaikkoja on tarkoituksenmukaisinta olla ja kuinka paljon.

Ennakkoäänestyksen osalta on tarkoituksenmukaista järjestää äänestysmahdollisuus siellä, missä ihmiset muutenkin asioivat ja viettävät aikaa. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa ostoskeskuksia, kirjastoja ym. Todennäköisesti näissä tiloissa on kuitenkin rajallisesti mahdollisuuksia erilaisille äänestysjärjestelyille, esimerkiksi äänestyskoppien määrälle. Paikalliset olosuhteet parhaiten tuntevalla eli kunnan tasolla on myös parhaat edellytykset arvioida sitä, että missä äänestyspaikkoja on tarkoituksenmukaisinta olla ja kuinka paljon niitä on. Lisäksi Eduskunnan oikeusasiamies on lukuisia kertoja tarkastuksissaan kiinnittänyt kuntien huomiota siitä, että järjestelyiden äänestyspaikalla tulee olla esteettömät ja selkeliset, että vaalisalaisuus säilyy (ks. esim. EOAK 166/2019, EOAK/2657/2019, EOAK/516/2024), mikä asettaa vaatimuksia äänestyspaikkojen kalustamiselle, etenkin tilanteissa, jossa tarvittaisiin lisää äänestyskoppeja.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan äänestysjärjestelyiden yhdenmukaistaminen edellyttäisi vaalilainsäädäntöön uutta, hyvin yksityiskohtaista ja teknistä sääntelyä ja tämä johtaisi tosiasiallisesti siihen, että äänestämiseen käytettävillä tiloilla jouduttaisiin asettamaan huomattavasti nykyistä suurempia vaatimuksia. Tämä käytännössä saattaisi johtaa äänestyspaikkojen määrälliseen vähentymiseen, jota voitaneen pitää äänestysaktiivisuuden edistämisen kannalta epätoivottavana. Yleisinä ennakkoäänestyspaikoina on käytössä myös äänestysbusseja ja esim. saaristokunnissa veneitä, joiden osalta äänestystilan yhdenmukaisuutta koskevat mahdolliset vaatimukset voisivat olla haasteellisia.

Jos kunnille, jotka vastaavat äänestyspaikoista ja järjestelyiden toteuttamisesta, asetettaisiin niiden suhteen nykyistä yksityiskohtaisempia ja nykyistä korkeampia vaatimuksia, tulee huolehtia siitä, että kunnille myös voidaan korvata niistä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset.

Vaalien toimittamisen kustannukset

Vaalilain 188 §:n 3 momentin mukaan kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoiden toiminnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 momentissa [so. oikeusministeriön vastaamista kustannuksista] tarkoitetuista vaalien toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Aluevaaleista johtuvien kustannusten osalta vaalilain 188 §:n 3 momentin mukaan aluevaaleissa hyvinvointialue korvaa kunnalle ne kustannukset, jotka aiheutuvat pelkästään aluevaaleista.

Valtiovarainministeriö, oikeusministeriö ja Suomen Kuntaliitto sopivat 16.8.2024 suosituksesta, jonka mukaan hyvinvointialueen maksama korvaus olisi 1,4 euroa kutakin kunnan lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin merkittyä äänioikeutettua kohden.

Oikeusministeriön saamien tietojen mukaan joidenkin kuntien ja hyvinvointialueiden välillä on ollut näkemuseroja korvattavista kustannuksista, mikä on osaltaan voinut hankaloittaa riittävien resurssien hankkimista kunnassa.¹³

¹² 1658 on koko maan vaalipäivän äänestyspaikkojen määrä, Helsinki pois lukien vaalipäivän äänestyspaikkoja oli 1492.

¹³ Kaksi esimerkkiä palautteesta: "[--]. Lisäksi emme olleet varmoja siitä mitä HVA voi korvata, joten emme lähteneet hankkimaan uusia kalusteita." ja "[--] ja lisäksi kustannusten jakoa koskeva kysymys [--] hyvinvointialueen

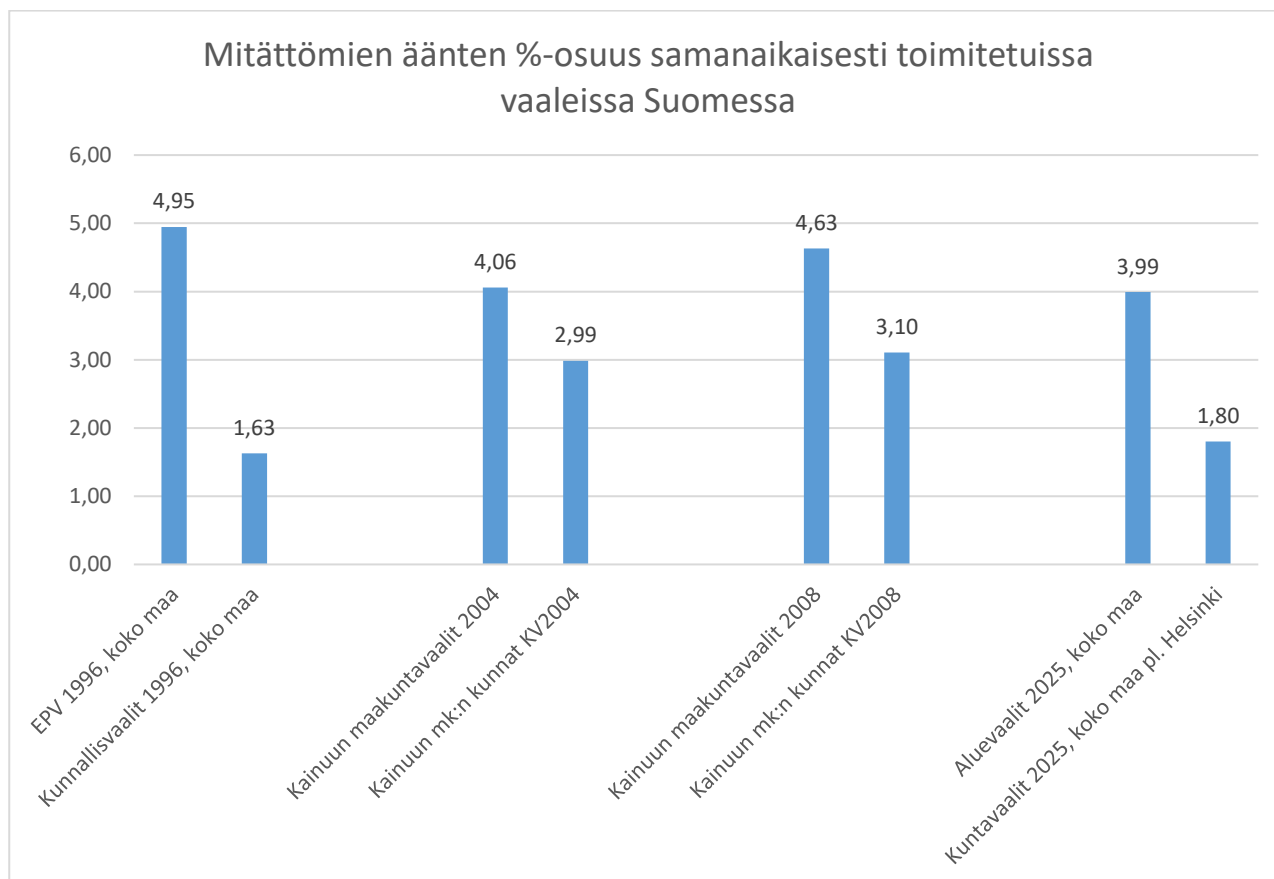
Oikeusministeriö haluaa painottaa sitä, että koska kunnat huolehtivat aluevaalien käytännön järjestelyistä, on hyvinvointialueiden korvattava kunnalle niistä aiheutuvat kustannukset samalla tavalla kuin valtio korvaa kunnalle valtiollisista vaaleista kunnalle aiheutuneita kuluja.

Hylättyjen äänien osuudet Suomessa aikaisemmin samanaikaisesti toimitetuissa vaaleissa

Suomessa on aiemmin toimitettu koko maan tasolla yhdistelmävaalit vuonna 1996, jolloin toimitettiin ensimmäiset europarlamenttivaalit kunnallisvaalien yhteydessä. Europarlamenttivaaleissa hylättyjen äänen osuus oli koko maassa 4,9 prosenttia ja kunnallisvaaleissa 1,6 prosenttia.

Kainuun maakuntavaaleissa (Kainuun maakuntakokeilu) toimitettiin samanaikaisesti kuntavaalit ja maakuntavaalit vuosina 2004 ja 2008. Kainuun maakunnan kuntien kuntavaaleissa hylättyjen äänen osuus oli vuoden 2004 kunnallisvaaleissa 2,99 % ja vuoden 2008 kunnallisvaaleissa 3,10 %. Kainuun maakuntavaaleissa hylättyjen äänen osuus oli vuoden 2004 vaaleissa 4,06 % ja vuoden 2008 vaaleissa 4,63 %.

Kuvio: Mitättömien äänten osuus kaikista annetuista äänistä samanaikaisesti toimitetuissa vaaleissa Suomessa (europarlamenttivaalit ja kunnallisvaalit vuonna 1996, Kainuun maakuntakokeilun maakuntavaalit ja kunnallisvaalit vuosina 2004 ja 2008 sekä aluevaalit ja kuntavaalit vuonna 2025).



kanssa on riitaisa, enkä usko, että he olisivat ottaneet kustannusvastuuta lisäkoppien hankinnasta, jolloin lisäkustannukset siltäkin osin olisivat jääneet kunnalle.”

Ahvenanmaan maakunnan maakuntavaalit ja kuntavaalit

Kaksien vaalien samanaikaisen toimittamisen kannalta vertailukelpoisin kohde on Ahvenanmaan maakunnan maakuntavaalit ja kuntavaalit, jotka toimitetaan samanaikaisesti. Ahvenanmaan maakuntavaaleissa ja kuntavaaleissa on pääpiirteissään käytössä samanlaiset äänestysliput ja vaalijärjestelmä kuin muun Suomen vaaleissa.

Ahvenanmaalla hylättyjen äänten osuus oli vuonna 2023 maakuntavaaleissa noin kolme prosenttia ja kuntavaaleissa noin viisi prosenttia. Huomattavaa on, että Ahvenanmaalla on toimitettu kahdet vaalit samanaikaisesti jo vuodesta 1967, joten yhdistelmävaalit ovat ahvenanmaalaisille äänestäjille erittäinkin tuttua. Tästä huolimatta hylättyjen äänten osuudet ovat vaaleista toiseen olleet jokseenkin mainittua suuruusluokkaa.

Arvion mukaan Ahvenanmaan maakuntavaaleissa noin prosentti annetuista äänistä hylätään sen vuoksi, että äänestyslippuun on merkitty kuntavaalien ehdokasnumero. Kuntavaaleissa vastaavasti hylätään ääniä sen vuoksi, että kuntavaalien äänestyslippuun on merkitty maakuntavaalien ehdokkaan numero. Kuntavaalien osalta tätä tapahtuu selvästi enemmän.

Kansainvälinen vertailu

Hylättyjen äänten määrä vaaleissa vaihtelee tavanomaisesti kansainvälisesti noin 0,4 prosentista yli 10 prosenttiin.¹⁴

Ruotsissa toimitetaan samanaikaisesti kolmet vaalit: parlamentti-, alue- ja kuntavaalit. Ruotsin vaalita- vasta (käytössä on listavaali ja hyvin erilaiset äänestysliput verrattuna Suomen vaaleihin) johtuen hylättyjen äänestyslippujen määrät eivät ole vertailukelpoisia. Kuitenkin mainittakoon, että aluevaaleissa ja kuntavaaleissa Ruotsissa tyypillisesti hylätään ääniä enemmän kuin parlamenttivaaleissa. Tämän voidaan ajatella heijastelevan samaa ilmiötä, jossa toinen vaali jää ns. toisen vaalin jalkoihin.

Mitättömät äänet aluevaaleissa ja kuntavaaleissa 2025

Vuoden 2025 aluevaaleissa annettiin yhteensä 2 053 835 ääntä. Mitättömiä ääniä oli koko maassa yhteensä 81 966 eli 3,99 % annetuista äänistä.

Muiston liitteenä on aluevaaleissa mitättömät äänet hyvinvointialueittain ja kunnittain.

Vuoden 2025 kuntavaaleissa annettiin muualla kuin Helsingissä yhteensä 2 115 866 ääntä, joista mitättömiä ääniä oli 38 134 eli 1,80 % annetuista äänistä.¹⁵

Muiston liitteenä on luettelo kunnittain aluevaaleissa hylättyjen äänten määrän mukaan.

Alla olevassa taulukossa on sekä aluevaalien että kuntavaalien mitättömät äänet eriteltyinä hylkäysperusteittain.¹⁶

14 International IDEA: Voter turnout Database: https://www.idea.int/data-tools/data/question?question_id=9117&database_theme=293.

15 Helsingissä annettiin kuntavaaleissa yhteensä 342 665 ääntä, joista mitättömiä oli 1 054 eli 0,3 % annetuista äänistä.

16 Äänen mitättömyys perustuu lakiin (vaalilain 85 §). Kaikki mitättömät äänet myös tilastoidaan niiden hylkäysperusteella. Hylkäysperusteen kategorisoinnilla on ainoastaan tilastollista merkitystä ja kategorian valinnassa voi olla kuntien välillä tulkintaeroja.

Taulukko: Aluevaalien ja kuntavaalien hylätyt äänet hylkäysperusteittain¹⁷

	Aluevaalit 2025	% kaikista annetuista	% hylätyistä		Kuntavaalit 2025	% kaikista annetuista	% hylätyistä
Annetut äänet yhteensä	2 053 835				2 458 537		
1 Hylätyt yhteensä	81 966	3,99	100,00		39 188	1,59	100,00
11 Vaalikuoreessa useam- pia tai muutakin kuin yksi vaalilippu	29	0,00	0,04		106	0,00	0,27
12 Asiaton merkintä vaalikuoreessa	631	0,03	0,77		216	0,01	0,55
13 Muu kuin oikeusmi- nisteriön painattama ää- nestyslippu*	1 653	0,08	2,02		850	0,03	2,17
14 Leimaamaton äänes- tyslippu	377	0,02	0,46		528	0,02	1,35
15 Ehdokkaan numero merkitty epäselvästi	46 007	2,24	56,13		23 104	0,94	58,96
16 Äänestyslipussa äänes- täjän nimi, erityinen tun- tomerkki tai muu asiaton merkintä	17 145	0,83	20,92		9 630	0,39	24,57
17 Tyhjä äänestyslippu	16 124	0,79	19,67		4 754	0,19	12,13

* Muu kuin oikeusministeriön painattama äänestyslippu -kategorian suurehkolta näytävä osuus selittyy sillä, että jotkin kunnat ovat tilastoineet tähän kategoriaan sellaisia mitättömiä aluevaalien lippuja, jotka olisi tullut tilastoida ryhmään 15 eli joissa oli kuntavaalien ehdokasnumero ja sellaisia kuntavaalien äänestyslippuja, joissa oli aluevaalien ehdokasnumero.

Aluevaaleissa annettiin mitättömiä ääniä selvästi enemmän kuin kuntavaaleissa. Hylkäysperusteiden keskinäinen osuus pääpiirteissään on jokseenkin samaa luokkaa sillä poikkeuksella, että tyhjiä ääniä annettiin aluevaaleissa sekä suhteellisesti että määrällisesti selvästi enemmän kuin kuntavaaleissa.

Aluevaaleissa kaikista annetuista äänistä tyhjiä oli jopa 0,79 prosenttia, joka jo yksinään muodostaisi tyyppillisen hylätyjen äänen osuuden yksittäin toimitetuissa vaaleissa. Myös kuntavaaleissa tyhjien äänen lukumäärät olivat selvästi suurempia kuin kolmessa aiemmissa kuntavaaleissa (joskin niiden osuus kaikista hylätyistä oli tällä kertaa pienempi):

Taulukko: Tyhjat äänestysliput kuntavaaleissa 2008–2025.

	2008	2012	2017	2021	2025
Hylätyt yhteensä	16 178	13 720	14 442	11 507	39 188
Tyhjä äänestyslippu	4 969	4 061	4 432	2 708	4 754
Tyhjien osuus mitättömistä äänistä, %	30,71	29,6	30,69	23,53	12,13

”15 Ehdokkaan numero merkitty epäselvästi” -perusteella hylätyjä ääniä oli kuntavaaleissa tilastoitu 23 104, joka on noin puolet vähemmän kuin vastaavassa kategoriassa aluevaaleissa (46 007). Tähän kategoriaan kuuluvat aluevaaleissa ne äänestysliput, joihin on merkitty kuntavaalien yksi-, kaksi- tai

¹⁷ Tiedot oikeusministeriön tulospalvelusta.

kolminumeroinen ehdokasnumero sekä kuntavaaleissa ne äänestysliput, joihin on merkitty nelinumeroinen ehdokasnumero.

Koska hylättyjen äänten määrät eivät määrällisesti vastaa aluevaalien ja kuntavaalien välillä toisiaan, ei kaikkia hylättyjä ääniä voida selittää sillä, että ehdokasnumerot olisi merkitty ristiin (so. aluevaalien numero kuntavaalien äänestyslippuun ja toisinpäin).

Tarkkaa tilastointia ei tältä osin voida saada, mutta kunnista saadut palautteet ja havainnot sekä mediassa olleet tiedot tukevat seuraavaa: keskeisin syy aluevaalien hylättyjen äänten suureen määrään on se, että aluevaalien äänestyslippuun on merkitty kuntavaalien ehdokasnumero. Selittävä tekijä aluevaalien suuremmalla hylättyjen äänten määrälle näyttäisikin olevan se, että noin 23 000 äänestäjää on merkinnyt kuntavaalien ehdokasnumeron aluevaalien äänestyslippuun.

Näin ollen hylättyjen äänten määrissä näyttäisi siltä, että mahdollisina selittävinä tekijöinä voidaan pitää seuraavia tekijöitä:

-Osa äänestäjistä on merkinnyt aluevaalien ehdokasnumeron kuntavaalien äänestyslippuun ja kuntavaalien ehdokasnumeron aluevaalien äänestyslippuun, eli niin sanotusti sekoittanut keskenään aluevaalit ja kuntavaalit. Näiden äänestäjien molemmat äänestykset ovat siten epäonnistuneet. Näitä äänestäjiä on koko maassa noin 23 000 (noin 0,9 % kuntavaalien äänestäneistä ja noin 1,1 % aluevaalien äänestäneistä).

-Osa äänestäjistä on täyttänyt kuntavaalien äänestyslipun oikein eli merkinnyt lippuun kuntavaaliehdokkaan numeron, mutta merkinnyt saman (kuntavaalien) numeron myös aluevaalien violettiin äänestyslippuun. Näiden äänestäjien osalta kuntavaalien äänestys on onnistunut, mutta aluevaalien äänestys epäonnistunut. Näitä äänestäjiä on aluevaaleissa ollut noin 23 000 eli noin 1,1 prosenttia äänestäjistä. Tämä selittäisi aluevaaleissa suuremman, noin kaksinkertaisen hylättyjen äänten määrän kategoriassa "15 Ehdokkaan numero merkitty epäselvästi".

Hylättyjä ääniä perusteella "Äänestyslippuun kirjoitettu äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai asiaton merkintä oli aluevaaleissa 17 145 ja kuntavaaleissa 9 630 sekä perusteella "Tyhjä äänestyslippu" aluevaaleissa 16 124 ja kuntavaaleissa 4 754. Koska aluevaaleissa mitättömien äänten osuus on suurempi kuin kuntavaaleissa, on oletettavaa, että osa äänioikeutetuista äänestäjistä on tahtonut tietoisesti jättää äänestämättä aluevaaleissa, vaikka onkin ottanut vaalivirkailijailta molemmat äänestysliput vastaan. (Tällöin äänestäjä on voinut äänestää esimerkiksi tyhjää, jättää ns. protestiään tai kirjoittaa molempiin äänestyslippuihin kuntavaaliehdokkaan numeron). Tähän viittaa se, että tyhjien äänestyslippujen osuus aluevaaleissa oli selvästi suurempi kuin kuntavaaleissa.

Äänestysjärjestelyiden vaikutus hylättyjen äänten osuuksiin

Oikeusministeriö lähetti kuntien keskusvaalilautakunnille kyselyn, jolla pyrittiin keräämään kuntakohtainen tieto siitä, oliko kunnassa ehdokaslistojen yhdistelmät samassa kopissa vai eri kopeissa. Kyselyssä myös kysyttiin, oliko kunnassa käytössä oikeusministeriön teettämät ohjejulistet äänestämisestä.

Vastaus kyselyyn saatiin 208 kunnasta, joista 11 kuntaa ilmoitti ehdokaslistojen yhdistelmien olleen eri kopeissa ja 11 kertoi käytännön vaihdelleen kunnan sisällä. Ministeriön teettämiä ohjejulisteita ei ollut käyttänyt 7 kuntaa ja 7 kuntaa oli toiminut ohjejulistoiden suhteen vaihtelevasti kunnan sisällä.

Koska koppi- ja ohjejärjestelyiden voidaan katsoa vaikuttavan erityisesti syystä 15 hylättyihin ääniin (Ehdokkaan numero merkitty epäselvästi), tässä kappaleessa on vertailtu vain kyseisellä syykoodilla hylättyjen äänien keskiarvoa (Taulukko).

Keskimäärin kyselyyn vastanneissa kunnissa syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuus annetuista äänistä oli aluevaaleissa 2,12 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,10 prosenttia. Kyselyyn vastaamatta jättäneiden kuntien (pl. Helsinki) vastaava hylättyjen äänien osuus kaikista äänistä oli keskimäärin aluevaaleissa

2,42 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,12 prosenttia. Näin ollen kyselyssä voi olla niin sanottua valikoitumis-harhaa, eli kunnat, joissa hylkäysprosentti oli aluevaaleissa hieman suurempi, saattoivat jättää vastaa-matta kyselyyn.

Ehdokaslistojen yhdistelmät samassa kopissa pitäneiden kuntien syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuu-den keskiarvo oli aluevaaleissa 2,14 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,12 prosenttia. Ehdokaslistojen yhdis-telmät eri kopissa pitäneiden kuntien vastaavat osuudet olivat aluevaaleissa 1,71 prosenttia sekä kunta-vaaleissa 0,72 prosenttia. Vaihtelevasti kunnan sisällä listojen suhteen toimineissa kunnissa osuudet oli-vat aluevaaleissa 2,26 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,01 prosenttia. Hylättyjen äänten vaihteluväli kun-tien välillä oli melko suuri. Oli kuntia, joissa käytettiin yhtä äänestyskoppia, jossa hylättyjen äänten määrä jäi pieneksi ja joissain kunnissa, joissa käytettiin kahta koppia, hylättyjen äänten määrä sijoittui maan keskitasolle. Myös kuntien sisällä äänestysalueiden väliset erot olivat suuria, riippumatta siitä käyttikö kunta yhtä vai kahta äänestyskoppia.

Oikeusministeriön ohjeulistetta käyttäneiden kuntien aluevaalien syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuu-den keskiarvo oli 2,13 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,10 prosenttia. Ohjeulistetta käyttämättä jättäneiden kuntien vastaavat hylättyjen äänien osuudet olivat aluevaaleissa 1,28 prosenttia ja kuntavaaleissa 0,81 prosenttia. Vaihtelevasti ohjeulistetta äänestyspaikoilla käyttäneissä kunnissa vastaavat osuudet olivat aluevaaleissa 2,55 prosenttia ja kuntavaaleissa 1,27 prosenttia.

Kyselyn tuloksien tulkinnassa tulee ottaa huomioon, että esimerkiksi ehdokaslistoja eri kopissa pitänei-den kuntien osuus on suhteellisen pieni (vain 5 prosenttia vastanneista), jolloin tilastollisesti merkitseviä vertailuja erilaisten koppimenettelyjen vaikutuksesta ei ole mahdollista saada.

Koska muilla tavoin toimineiden kuntien osuudet olivat osuudeltaan vähäisiä, tuloksista tehtiin tarkempi tilastollinen tarkastelu, jossa kontrolloitiin kuntien demografisia taustamuuttujia (äänestäneiden ulkomai-den kansalaisten osuus, äänestäneiden sukupuolijakauma, kunnan taajama-aste, kunnan yli 65 vuotta täyttäneiden asukkaiden osuus) sekä ennakkoonäänestys ja vaalilaji (kuntavaaleissa mitätöityjen äänien osuus oli pienempi). Analyysistä jätettiin lähtökohtaisesti pois kunnat, joiden menettelyt olivat olleet vaih-televat kunnan sisällä.¹⁸

Kun nämä taustamuuttujat huomioitiin, koppi- ja ohjeulistemenettelyillä ei ollut analyysin mukaan tilastol-lisesti merkitsevää¹⁹ vaikutusta syykoodilla 15 mitätöityjen äänien osuuteen. Sen sijaan edellä esitetyillä demografisilla taustamuuttujilla oli tilastollisesti merkitsevää vaikutusta mitätöityjen äänien osuuteen. Ti-lastollista tarkastelua toistettiin erilaisilla taustamuuttujien yhdistelmillä sekä menetelmällä, joka huomioi myös kyselyyn vastaamatta jättäneiden kuntien tulokset.

Myöskään tarkastelussa, jossa huomioitiin sisäisillä vaihtelevilla menettelyillä toimineet kunnat, ei saatu erilaisten koppi- ja ohjemenettelyjen suhteen tilastollisesti merkitsevää tulosta paitsi vaihtelevasti toimi-neiden kuntien osalta. Vaihtelevasti toimineiden kuntien osalta tulos oli, että ehdokaslistoja vaihtelevasti kunnan sisällä samassa tai eri kopissa pitäminen nosti syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuutta, ja ohje-julisteiden osalta taas, että vaihtelevasti kunnan sisällä toimiminen laski syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuutta. Analyysin tulkinnassa on taas syytä huomioida, että vaihtelevasti toimivien kuntien määrä oli vähäinen, jolloin pieni otos vaikuttaa tuloksen luotettavuuteen.

Jotta erilaisten äänestyskoppiin tai ohjeistukseen liittyvien menettelyjen vaikutusta hylättyjen äänien osuuteen voitaisiin tarkastella luotettavasti, tulisi asiaa testata koeasetelmalla, jossa isompi osuus kuntia toimisi poikkeavalla tavalla. Kun luonnollista koeasetelmaa ei nyt saatavilla olevassa aineistossa ole,

¹⁸ Käytetty menetelmä oli lineaarinen regressiomalli, jossa ehdokaslistojen koppimenettely ja ministeriön ohjeuliste toimivat nk. dummy-muuttujina, ohjelmisto oli RStudio.

¹⁹ $p < 0.05$.

tilastollista analyysia voitaisiin myös laajentaa esimerkiksi äänestysaluetasolle, jotta voitaisiin huomioida myös kuntien sisäiset demografiset erot ja kasvattaa samalla otoskokoa.

Taulukko: äänestysjärjestelyiden ja ohjejulisteen vaikutus hylättyihin ääniin syykoodilla 15.

Menettely kunnassa kopin ja ehdokaslistan suhteen	Kuntien lukumäärä	Osuus vastanneista, %	Hylättyjen äänien (syykoodi 15) osuuden keskiarvo aluevaaleissa, %	Hylättyjen äänien (syykoodi 15) osuuden keskiarvo kuntavaaleissa, %
Sekä sama koppi ehdokaslistoille että ministeriön ohjejulisteen käytössä	180	87	2,14	1,12
Sama koppi, ei ohjejulistetta	4	2	1,44	1,15
Sama koppi, julisteen käytäntö vaihteli	2	1	2,93	1,51
Vaihteleva koppikäytäntö, ohjejulisteen	7	3	2,19	0,99
Vaihteleva koppikäytäntö, ei ohjejulistetta	0	0		
Vaihteleva koppikäytäntö, vaihteleva ohjejulisteen	4	2	2,39	1,06
Eri kopit, ohjejulisteen	7	3	1,87	0,74
Eri kopit, ei julistetta	3	1	1,07	0,35
Eri kopit, vaihteleva juliste	1	0,5	2,43	1,62

Lopuksi

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa hylättiin selvästi enemmän ääniä kuin suomalaisissa, yksittäin toimitetuissa yleisissä vaaleissa on totuttu. Seuraavat alue- ja kuntavaalit toimitetaan keväällä 2029. Ahvenanmaalla on pidetty maakuntavaalit ja kuntavaalit samaan aikaan vuodesta 1967 lähtien. Hylättyjen äänen määrä on Ahvenanmaalla koko ajan pysynyt korkeana, joten on syytä olettaa, että ongelma ei tule poistumaan automaattisesti vain sillä, että yhdistelmävaalit tulisivat ihmisille nykyistä tutummaksi.

Yhtä selittävää tekijää, johon puuttumalla hylättyjen äänen osuus olisi ollut tavanomaisella tasolla (0,5–1 % annetuista äänistä), ei voitane tilastoaineiston pohjalta osoittaa.

Aluevaaleissa hylättiin määrällisesti enemmän ääniä kuin kuntavaaleissa. Mahdollisesti aluevaalit eivät saavuttaneet äänioikeutettujen keskuudessa samanlaista huomiota kuin kuntavaalit. Tähän viittaa aluevaalien hieman heikompi äänestysaktiivisuus sekä tyhjen äänestyslippujen suurempi osuus aluevaaleissa. Aluevaaleissa valitaan hyvinvointialueille valtuustot. Mahdollisesti osalle äänestäjille on jäänyt jossakin määrin epäselväksi se, mistä aluevaaleissa äänestetään. Tämä on voinut heijastua äänestäjän tekniseen suoritukseen äänestyspaikalla. Ahvenanmaalla, jossa on käyty yhdistelmävaalit vuodesta 1967, on huomattu, että monet äänestäjät muistavat heille tärkeämmän tai tutumman vaalin ehdokkaan numeron (Ahvenanmaalla maakuntavaalit) ja saattavat kirjoittaa saman numeron molempien vaalien äänestyslippuun.

Jos äänestysjärjestelyitä halutaan yhdenmukaistaa esimerkiksi eriyttämällä kahdet vaalit toisistaan, edellyttäisi se merkittäviä lainsäädäntömuutoksia. Tällöin myös tulisi varmistaa kuntien riittävä resursointi sekä hyväksyttävä se mahdollinen seuraus, että äänestyspaikat määrällisesti vähentyisivät nykyisestä. Vaalien samanaikainen toimittaminen on yhtäältä kustannustehokasta ja toisaalta yksittäin toimitettuina aluevaalit toisivat yhden vaalin lisää yleisten vaalien säännönmukaiseen vaalisykliin, jota jo nykyisellään voidaan pitää tiiviinä. Tämä myös mahdollisesti heikentäisi aluevaalien äänestysaktiivisuutta.

Kahden äänestyskopin käyttö näyttäisi vähentävän hieman hylättyjen äänten määrää, joskaan tulos ei regressioanalyysin pohjalta ole tilastollisesti merkitsevä. Jossain kunnissa, jossa käytettiin samaa äänestyskoppia molemmissa vaaleissa, hylättyjen äänten määrä oli selkeästi keskiarvoa pienempi, kun vastavasti joissain kunnissa, jossa käytettiin kahta eri äänestyskoppia hylättyjen äänten määrä jäi koko maan keskiarvon tasolle. Esimerkkinä voidaan mainita Vantaa, jossa äänestyksen kulku oli eriytetty eri koppeihin, mitättömiä äänestyslippuja oli aluevaaleissa 3,7 %. Verrattuna Jyväskylään, jossa äänestys tapahtui yhdessä äänestyskopissa, mitättömiä ääniä oli 3,5 prosenttia annetuista äänistä aluevaaleissa. Lisäksi on huomioitava suuret kunnan sisäiset erot hylättyjen äänten määrässä. Joillain äänestysalueilla hylättyjen äänten määrä nousi yli kymmeneen prosenttiin, vaikka kunta käytti kahta erillistä äänestyskoppia.

Kahden äänestyskopin käyttö koko maan kaikissa äänestyspaikoissa vaatisi, paitsi lainsäädäntömuutoksen, myös kuntien lisäresursointia ja soveltuvien tilojen löytämistä, jotta äänestystapahtuma pysyttäisiin pitämään sujuvana ja, jotta tilat olisivat sellaiset, että ne täyttäisivät vaaleihin liittyviä muita vaatimuksia, erityisesti esteettömyyteen, vaalisalaisuuteen liittyen. Konkreettisena esimerkkinä voidaan ajatella äänestyspaikkaa, jossa on yhden äänestyskopin järjestelyssä yksi tavanomainen äänestyskoppi ja yksi pyörätuolille soveltuva, esteetön äänestyskoppi. Kahden äänestyskopin järjestelyssä samaan tilaan tulisi siis asettaa kaksi tavanomaista ja kaksi esteetöntä äänestyskoppia.

Tiedottamista tulee pyrkiä kehittämään ja kohdentamaan mahdollisimman hyvin. Erityisesti niiden äänestäjien osalta, joiden äänestyslippu tuli hylätyksi sen vuoksi, etteivät tieto ja ohjeet äänestämisestä saavuttaneet heitä, tulisi yhteistyössä muiden tahojen kanssa etsiä tapoja kehittää ohjeistusta ja tiedottamista. Näitä henkilöitä ei kuitenkaan vaalisalaisuuden takia tiedetä. Haasteena on tiedotustoimien kohdentaminen -jotta ne olisivat tehokkaita, tulisi niiden saavuttaa juuri keskeinen kohdeyleisö.

Mikäli hylättyjen äänten määrä halutaan merkittävästi vähentää, vaatisi se todennäköisesti suurempia vaalijärjestelmään liittyviä muutoksia. Vähäisillä ja teknisluonteisilla muutoksilla ei ole oikeusministeriön arvion mukaan todennäköistä saavuttaa yhtä matalaa hylättyjen äänten osuutta kuin yksittäin toimituissa vaaleissa.

Suomen ehdokaskeskeinen vaalitapa on aikaisempien yhdistelmävaalien, sekä Ahvenanmaan kokemusten valossa osoittautunut äänestäjille haastavaksi. Siirtyminen suljettuun tai osittain suljettuun listavaaliin, esimerkiksi aluevaaleissa, helpottaisi todennäköisesti äänestystapahtumaa ja vähentäisi sen myötä samalla hylättyjen äänten määrää. Suomessa on kuitenkin pitkä perinne avoimesta listavaalista, joten kyseisen tapainen muutos olisi vaalijärjestelmäämme kannalta merkittävä.

Hyvin toimivia vaihtoehtoja nykyiselle alue- ja kuntavaalien toimittamistavalle on hankala löytää, mutta sen sijaan, jos halutaan tehdä suuria muutoksia, on alla esitetty muutama aihio, joita voi tarpeen mukaan mahdollisesti kehitellä. Nämä eivät ole oikeusministeriön ehdotuksia, koska näihin liittyy omat ongelmansa:

- Kuntavaalien ja aluevaalien toimittaminen eri aikaan (erottaminen toisistaan). Tämä vaatisi lainsäädäntömuutoksia ja aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia vaaliviranomaisille ja ehdokkaille/puolueille;
- Vaalien toimittaminen presidentinvaalista tutulla menettelyllä, ensin toimitetaan kuntavaalit ("1. Kierros") ja siitä kahden viikon päästä aluevaalit ("2. Kierros"). Tai toisinpäin. Tässäkin kustannukset olisivat suuria ja äänestäjien mielenkiinto saattaisi herpaantua;
- Vaalien toimittaminen siten, että aluevaalit ja kuntavaalit toimitetaan samaan aikaan, mutta äänestyspaikat valittaisiin niin, että kummallakin vaalilla olisi omat vaaliviranomaiset ja oma, vierekkäin oleva äänestyshuoneisto. Kuntien kustannukset olisivat suuret ja äänestyspaikkoja voitaisiin perustaa vain sellaisiin paikkoihin, jossa olisi nuo vaaditut tilat.
- Aluevaalien muuttaminen suljetun listan vaaliksi, jossa äänestäjä äänestäisi vain puoluetta ja puolue asettaisi ehdokkaat listalla haluamaansa järjestykseen. Myös kuntavaalit voitaisiin muuttaa suljetun listan vaaleiksi. Lisäksi voidaan pohtia mahdollisuutta, jossa äänestäjä äänestää yhdellä äänestyslipulla vain

kuntavaaleissa (ehdokasta tai listaa), mutta hänen antamansa ääni lasketaan samalla myös aluevaaleissa saman puolueen suljetun listan hyväksi. Viimeksi mainitun menettelyn perustuslainmukaisuus lie-
nee kuitenkin osittain epäselvä: äänestäjä joutuisi äänestämään aluevaaleissa samaa puoluetta kuin
kuntavaaleissakin. Suuri osa äänestäjistä toki toimii niin nytkin, mutta tämä ehdotus poistaisi mahdolli-
suuden äänestää vaaleissa eri puolueita.

Oikeusministeriö teettää ulkopuolisen asiantuntijaselvityksen samanaikaisten vaalien järjestämisen kehit-
tämisestä. Tarkoituksena on yhdessä kuntien ja muiden relevanttien tahojen kanssa etsiä keinoja, joilla
riskit äänestystilanteessa voitaisiin minimoida tulevissa alue- ja kuntavaaleissa, esimerkiksi palvelumuo-
toilun ja tehostetun viestinnän keinoin.

Liitteet	LIITE 1: Ilmoitus äänioikeudesta alue- ja kuntavaaleista ja ilmoituksen infoliite LIITE 2: Aluevaaleissa 2025 ja kuntavaaleissa 2025 hylättyjen äänten määrä kunnittain LIITE 3: Regressiomallien tulokset sykkoodilla 15 hylättyjen äänien osuudelle
----------	---

Lähtettäjä

Digi- ja väestötietovirasto
Lintulahdenkuja 2 D
00530 HELSINKI
FINLAND

puh. 0295 536 220

Vastaanottaja

Sukunimi-Sukunimi
Etunimi Etunimi Etunimi
Kirkkojärventie 28 A 26
02770 ESPOO
FINLAND

Hyvinvointialue, jossa sinulla on äänioikeus aluevaaleissa

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Kunta, jossa sinulla on äänioikeus kuntavaaleissa

Espoo

Äänestysalue ja vaalipäivän äänestyspaikka

030 Matinkylä
Matinkylän koulu
Matintie 40

Vaalipäivän äänestysaika

13.4.2025 klo 9.00–20.00

Tieto äänioikeudestasi on saatu väestötietojärjestelmästä automaattisesti 21.2.2025. Päätös automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä äänioikeusrekisterin perustamisessa on luettavissa Digi- ja väestötietoviraston verkkosivuilta osoitteesta dvv.fi/kayttoonottoapaatokset.

LIITE 1
VN/12182/2025-OM-1

Ilmoitus äänioikeudesta alue- ja kuntavaaleissa

Sinulla on äänioikeus 13.4.2025 toimitettavissa **aluevaaleissa** tässä ilmoituksessa mainitulla hyvinvointialueella ja **kuntavaaleissa** tässä ilmoituksessa mainitussa kunnassa.

Aluevaalit ja kuntavaalit toimitetaan samanaikaisesti. Voit äänestää molemmissa vaaleissa samalla kertaa. Voit kuitenkin halutessasi äänestää eri vaaleissa myös eri kerroilla tai käyttää äänioikeuttasi vain toisessa vaalissa.

Jos äänestät samalla kertaa molemmissa vaaleissa, saat vaalivirkailijalta kaksi äänestyslippua, violetin ja valkoisen. Violetilla lipulla äänestetään aluevaaleissa ja valkoisella kuntavaaleissa. Tarkemmat äänestysohjeet löytyvät tämän ilmoituksen kääntöpuolelta.

Sinun on todistettava henkilöllisyytesi äänestäessäsi.

Ennakköäänestyksen ajanjakso.

Ennakköäänestyspaikka voi olla avoinna lyhyemmän ajan.

Suomessa 2. - 8.4.2025 ja
ulkomailla 2. - 5.4.2025

Yleiset ennakköäänestyspaikat aukioloaikoiheen

www.vaalit.fi ja tämän ilmoituksen liite

Äänestäminen yleisessä äänestyspaikassa

Voit äänestää **joko vaalipäivänä** tässä ilmoituksessa mainitussa äänestyspaikassa tai **ennakköäänestysaikana** missä tahansa yleisessä ennakköäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Tämän ilmoituksen liitteenä on luettelo lähialueellasi sijaitsevista yleisistä ennakköäänestyspaikoista. Kaikki yleiset ennakköäänestyspaikat kotimaassa ja ulkomailla saat selville osoitteesta **www.vaalit.fi** tai oikeusministeriön maksuttomasta vaalipalvelunumerosta **0800 9 4770**.

Ennakköäänestys laitoksessa ja kotiäänestys

Voit äänestää ennakkoon laitoksessa, jos olet siellä hoidettavana, sinne otettuna tai suorittamassa varusmiespalvelusta. Laitosäänestyksen ajankohdasta tiedotetaan laitoksessa.

Jos kykyäsi liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, että et pääse äänestyspaikalle ilman kohtuuttomia vaikeuksia, voit tietyin edellytyksin äänestää ennakkoon kotonasi. Kotiäänestykseen oikeutetun henkilön kanssa samassa taloudessa asuva omaishoitaja voi tietyin edellytyksin äänestää samalla kertaa. **Kotiäänestykseen tulee ilmoittautua viimeistään tiistaina 1.4.2025 ennen kello 16 kotikuntasi keskusvaalilautakunnalle (yhteystiedot liitteenä olevissa lähetekirjeissä) puhelimitse tai kirjallisesti. Tarkemmat ohjeet kotiäänestyksestä: www.vaalit.fi/aanestaminen-kotona.**

Mitä on otettava mukaan äänestykseen?

Vaalilain (714/1998) mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalivirkailijalle selvityksen henkilöllisyydestään (henkilökortti, passi, ajokortti tai muu vastaava kuvallinen asiakirja). Ota siis todistus henkilöllisyydestäsi mukaasi. Jos sinulla ei ole henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa, voit saada poliisilaitokselta maksuttoman, väliaikaisen henkilökortin äänestämistä varten. Sitä hakiessasi tarvitset passikuvan, joka ei ole kuutta kuukautta vanhempi. Jos äänestät ennakkoon laitoksessa tai ulkomailla, on hyvä ottaa mukaan myös tässä lähetyksessä olevat lähetekirjeet.

Ketä ehdokasta voit äänestää?

Aluevaaleissa sinun tulee äänestää tässä ilmoituksessa mainitun oman hyvinvointialueesi ehdokasta ja kuntavaaleissa oman kuntasi ehdokasta. Ehdokastiedot ovat nähtävissä muun muassa äänestyspaikoilla sekä osoitteesta **www.vaalit.fi**.

Kirjeäänestys ulkomailta

Voit äänestää kirjeitse ulkomailta, jos asut tai oleskelet ulkomailla koko ennakköäänestyksen ja vaalipäivän ajan eikä sinulla ole mahdollisuutta äänestää Suomessa tai ulkomailta olevassa yleisessä ennakköäänestyspaikassa. Kirjeäänestystä varten sinun tulee tilata kirjeäänestysasiakirjat **ulkomailla olevaan osoitteeseen** oikeusministeriön tilauspalvelusta. Tilaus tulee tehdä kirjallisesti ministeriön vahvistamalla lomakkeella. Tilauslomake ja tilausohjeet löytyvät sivustolta **www.vaalit.fi/kirjeaanestys**.

Lisätietoa äänestämisestä:

www.vaalit.fi

Tietoa myös muilla kielillä.

Information also in other languages

0800 9 4770

Oikeusministeriön maksuton
vaalipalvelunumero

Kotikuntasi keskusvaalilautakunta

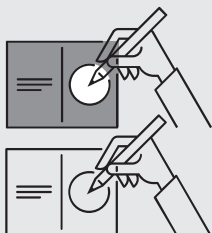
Yhteystiedot liitteenä olevissa lähetekirjeissä

Digi- ja väestötietovirasto (äänioikeus)

Yhteystiedot tämän sivun ylälaudassa

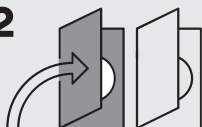
Näin äänestät äänestyspaikassa:

1



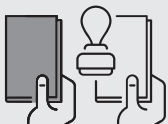
- Vaalilain mukaan äänestäjän on merkittävä äänestyslippuun ehdokkaansa numero niin selvästi, ettei voi syntyä epätietoisuutta siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa.
- Numeromallit ovat alla. Älä tee lippuihin muita merkintöjä.
- Kirjoita **violetin äänestyslipun** ympyrään sen ehdokkaan numero, jota haluat äänestää hyvinvointialueesi aluevaltuustoon ja **valkoisen äänestyslipun** ympyrään sen ehdokkaan numero, jota haluat äänestää kuntasi valtuustoon. Jos äänestät ehdokasta, joka on ehdolla molemmissa vaaleissa, huomioithan, että hänellä on eri ehdokasnumero aluevaaleissa ja eri ehdokasnumero kuntavaaleissa.
- Kuntavaalien ehdokasnumerot ovat joko yksi-, kaksi- tai kolmenumeroisia ja aluevaalien ehdokasnumerot nelinumeroisia.
- Ehdokkaan numeron voit tarkistaa äänestyskopissa olevista ehdokaslistojen yhdistelmästä. Aluevaalien ehdokkaat löydät violetista yhdistelmästä ja kuntavaalien ehdokkaat valkoisesta yhdistelmästä. Jos äänestät ennakkoon, huomioithan, että äänestyskopissa on aina sen hyvinvointialueen ja sen kunnan ehdokaslistojen yhdistelmä, jonka alueella ennakkoäänestyspaikka sijaitsee. Kaikkien hyvinvointialueiden ja kaikkien kuntien ehdokastiedot löytyvät ennakkoäänestyspaikoissa nähtävillä olevista ehdokaskirjoista sekä osoitteesta www.vaalit.fi.
- Jos äänestyslippusi menee pilalle väärän tai sotkuisen merkinnän takia, voit pyytää vaalivirkailijalta uuden äänestyslipun. Pilalle mennyt äänestyslippu revitään vaalivirkailijan nähdessä.

2



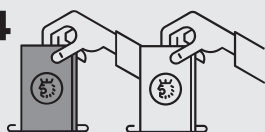
- Taita molemmat äänestysliput siten, että merkitsemäsi numero jää taitoksen sisäpuolelle eikä näy ulospäin. Älä laita lippuja sisäkkäin.

3



- Vie taitetut liput vaalivirkailijalle leimattaviksi. Molemmat liput on leimattava.

4



- Pudota molemmat leimatut liput vaaliurnaun tai urniin, jos äänestyspaikalla on käytössä kaksi urnaa taikka jos äänestät ennakkoon, sulje kumpainenkin lippu omaan ruskeaan vaalikuoreensa ja allekirjoita kaksi lähetekirjettä vaalivirkailijan ohjeiden mukaan.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Jos kykyysi tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saat käyttää avustajana valitsemaasi henkilöä tai vaalivirkailijaa.

- ☐ Aluevaalien lähetekirje
- ☐ Kuntavaalien lähetekirje

Ennakkoäänestyksen lähetekirje

Ota tämä lähetekirje mukaasi, jos äänestät ennakkoon laitoksessa tai ulkomailla.

Ennakkoäänestäjä
Sukunimi-Sukunimi
Etunimi Etunimi Etunimi
Kirkkojärventie 28 A 26
02770 ESPOO
FINLAND

Keskusvaalilautakunta
049 9 puh. (09) 8167 3928
Espoon kaupungin keskusvaalilautakunta
Virastopiha 2 C
02770 ESPOO
FINLAND

Vaalitoimitsija / vaalitoimikunnan puheenjohtaja täyttää
Todistan, että ennakkoäänestys on tapahtunut vaalilaissa
säädetyn tavoin.

Ennakkoäänestäjä täyttää
Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt
äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.

Päiväys

/4 2025

Ennakkoäänestyspaikan nimi tai
laitosäänestyksessä kunnan nimi

Vaalitoimitsijan / vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus

Henkilötunnus tai syntymäaika

Äänestäjän allekirjoitus



- ☐ Aluevaalien lähetekirje
- ☐ Kuntavaalien lähetekirje

Ennakkoäänestyksen lähetekirje

Ota tämä lähetekirje mukaasi, jos äänestät ennakkoon laitoksessa tai ulkomailla.

Ennakkoäänestäjä
Sukunimi-Sukunimi
Etunimi Etunimi Etunimi
Kirkkojärventie 28 A 26
02770 ESPOO
FINLAND

Keskusvaalilautakunta
049 9 puh. (09) 8167 3928
Espoon kaupungin keskusvaalilautakunta
Virastopiha 2 C
02770 ESPOO
FINLAND

Vaalitoimitsija / vaalitoimikunnan puheenjohtaja täyttää
Todistan, että ennakkoäänestys on tapahtunut vaalilaissa
säädetyn tavoin.

Ennakkoäänestäjä täyttää
Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt
äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.

Päiväys

/4 2025

Ennakkoäänestyspaikan nimi tai
laitosäänestyksessä kunnan nimi

Vaalitoimitsijan / vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus

Henkilötunnus tai syntymäaika

Äänestäjän allekirjoitus

Mistä alue- ja kuntavaaleissa äänestetään?

Suomen perustuslain mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon.

Perustuslaissa säädetään myös, että itsehallinnosta kuntia suuremmalla hallintoalueella säädetään lailla. Vuonna 2021 maahan perustettiin 21 itsehallinnollista hyvinvointialuetta.

Aluevaltuusto ja sen tehtävät

Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet (eli aluevaltuutetut ja varavaltuutetut) hyvinvointialueen äänioikeutetut asukkaat valitsevat joka neljäs vuosi ja kuntavaalien kanssa samanaikaisesti toimitettavissa aluevaaleissa. Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta.

Hyvinvointialueiden tehtävät ovat:

- sosiaali- ja terveydenhuollon (muun muassa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden ja vammaispalveluiden) järjestäminen,
- pelastustoimen järjestäminen sekä
- hyvinvointialueen asukkaiden edellä mainittuja tehtäviä koskevien osallistumismahdollisuuksien edistäminen.

Lisää tietoa hyvinvointialueiden tehtävistä: www.stm.fi/hyvinvointialueet sekä hyvinvointialueiden omat verkkosivut.

Kunnan valtuusto ja sen tehtävät

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, jonka jäsenet (eli valtuutetut ja varavaltuutetut) kunnan äänioikeutetut asukkaat valitsevat joka neljäs vuosi toimitettavissa kuntavaaleissa. Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Kuntien merkittävimmät tehtäväkokonaisuudet ovat:

- koulutus ja varhaiskasvatus,
- kulttuuri-, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalvelut,
- maankäyttö ja kaavoitus,
- vesi- ja jätehuolto, katujen rakentaminen ja ylläpito,
- rakennusvalvonta,
- liikenne ja joukkoliikenne,
- ympäristöpalvelut,
- turvallisuus ja varautuminen,
- elinkeinopolitiikka ja kotouttaminen,
- työllisyyspalvelut sekä
- vaalien järjestäminen ja kunnan asukkaiden osallistumismahdollisuuksien edistäminen.

Lisää tietoa kunnan tehtävistä: www.kuntaliitto.fi ja kuntien omat verkkosivut.

Aluevaaleissa 2025 hylätyt äänet hyvinvointialueittain

Hyvinvointialue	Äänioikeutetut	Annetut äänet	Mitättömät äänet	Mitättömien äänten %-osuus
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	79 817	43 679	2 076	4,8
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	163 565	81 765	3 207	3,9
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	391 784	210 919	8 092	3,8
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	226 919	102 681	3 748	3,7
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	403 517	218 901	9 008	4,1
Satakunnan hyvinvointialue	173 847	88 437	3 644	4,1
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	138 568	72 063	2 756	3,8
Pirkanmaan hyvinvointialue	444 767	243 270	8 865	3,6
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	168 648	84 435	4 022	4,8
Kymenlaakson hyvinvointialue	132 372	63 296	2 589	4,1
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	103 818	51 444	1 972	3,8
Etelä-Savon hyvinvointialue	108 723	54 721	2 398	4,4
Pohjois-Savon hyvinvointialue	204 311	100 904	4 157	4,1
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	134 013	64 261	2 057	3,2
Keski-Suomen hyvinvointialue	222 287	114 709	4 687	4,1
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	152 118	81 194	2 617	3,2
Pohjanmaan hyvinvointialue	140 246	79 716	3 616	4,5
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	52 652	28 904	1 022	3,5
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	326 734	165 934	6 466	3,9
Kainuun hyvinvointialue	57 395	27 081	918	3,4
Lapin hyvinvointialue	144 241	75 521	4 049	5,4
Yhteensä	3 970 342	2 053 835	81 966	4,0

Aluevaaleissa 2025 hylätyt äänet kunnittain

Kunta	Annetut äänet	Hyväksytyt äänet	Mitättömät äänet	Mitättömien äänten %-osuus
Lestijärvi	364	361	3	0,82
Perho	1084	1065	19	1,75
Lappajärvi	1250	1228	22	1,76
Kirkkonummi	17925	17592	333	1,86
Kaustinen	1798	1764	34	1,89
Inkoo	3053	2994	59	1,93
Ilmajoki	5282	5166	116	2,20
Askola	1878	1836	42	2,24
Kuortane	1649	1611	38	2,30
Kontiolahti	5745	5613	132	2,30
Liminka	3701	3614	87	2,35
Ruokolahti	2107	2056	51	2,42
Siuntio	2866	2796	70	2,44
Paimio	4835	4717	118	2,44
Isojoki	974	950	24	2,46
Tohmajärvi	1584	1545	39	2,46
Tyrnävä	2387	2328	59	2,47
Luoto	2958	2884	74	2,50
Uurainen	1405	1369	36	2,56
Vieremä	1439	1402	37	2,57
Rusko	2897	2820	77	2,66
Vesilahti	2095	2039	56	2,67
Karjoki	634	617	17	2,68
Tuusniemi	1035	1007	28	2,71
Joensuu	30801	29963	838	2,72
Orivesi	4052	3940	112	2,76
Petäjävesi	1487	1446	41	2,76
Nivala	3967	3857	110	2,77
Siikainen	540	525	15	2,78
Ilomantsi	1826	1775	51	2,79
Lempäälä	10729	10428	301	2,81
Vimpeli	1278	1242	36	2,82
Pirkkala	9642	9368	274	2,84
Liperi	4463	4336	127	2,85
Ähtäri	2303	2237	66	2,87
Tammela	2757	2678	79	2,87
Sonkajärvi	1664	1616	48	2,88
Kauniainen	5653	5490	163	2,88
Vehmaa	1008	979	29	2,88
Lapinjärvi	1037	1007	30	2,89
Hirvensalmi	999	970	29	2,90

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Nousiainen	2071	2011	60	2,90
Sotkamo	4275	4149	126	2,95
Jokioinen	2227	2161	66	2,96
Veteli	1379	1338	41	2,97
Laihia	3326	3227	99	2,98
Kihniö	904	877	27	2,99
Seinäjoki	26889	26082	807	3,00
Alavus	4388	4254	134	3,05
Juupajoki	784	760	24	3,06
Hamina	7511	7278	233	3,10
Ii	3849	3729	120	3,12
Taivassalo	797	772	25	3,14
Kempele	7663	7420	243	3,17
Kerava	15432	14942	490	3,18
Parainen	7244	7013	231	3,19
Kangasniemi	2372	2296	76	3,20
Pyhäjoki	1343	1300	43	3,20
Kurikka	8621	8344	277	3,21
Myrskylä	716	693	23	3,21
Halsua	462	447	15	3,25
Ylivieska	5730	5543	187	3,26
Säkylä	2874	2780	94	3,27
Ristijärvi	581	562	19	3,27
Soini	853	825	28	3,28
Harjavalta	2561	2477	84	3,28
Toivakka	1007	974	33	3,28
Muhos	3174	3070	104	3,28
Pornainen	2098	2029	69	3,29
Kajaani	13036	12603	433	3,32
Hämeenlinna	29171	28203	968	3,32
Vesanto	844	816	28	3,32
Kivijärvi	422	408	14	3,32
Ulvila	5219	5045	174	3,33
Sievi	1798	1738	60	3,34
Naantali	9960	9626	334	3,35
Lappeenranta	28663	27702	961	3,35
Saarijärvi	3795	3668	127	3,35
Vihti	11700	11307	393	3,36
Siilinjärvi	8253	7976	277	3,36
Kiuruvesi	3204	3096	108	3,37
Paltamo	1246	1204	42	3,37
Pomarkku	917	886	31	3,38
Kärkölä	1716	1658	58	3,38
Lapua	6069	5864	205	3,38
Toholampi	1263	1220	43	3,40

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Alajärvi	4056	3918	138	3,40
Marttila	848	819	29	3,42
Nurmijärvi	17247	16658	589	3,42
Kuhmo	3003	2900	103	3,43
Kyyjärvi	524	506	18	3,44
Masku	4205	4060	145	3,45
Sysmä	1827	1764	63	3,45
Taipalsaari	2198	2122	76	3,46
Kaarina	16924	16336	588	3,47
Juuka	1892	1826	66	3,49
Tampere	120571	116366	4205	3,49
Sipoo	10527	10160	367	3,49
Ylöjärvi	13985	13496	489	3,50
Tervo	713	688	25	3,51
Jyväskylä	62344	60145	2199	3,53
Haapavesi	2601	2509	92	3,54
Karvia	1103	1064	39	3,54
Haapajärvi	2547	2456	91	3,57
Juva	2428	2341	87	3,58
Lumijoki	755	728	27	3,58
Ypäjä	1032	995	37	3,59
Vaala	1249	1204	45	3,60
Sauvo	1418	1367	51	3,60
Nurmes	3519	3392	127	3,61
Järvenpää	18609	17938	671	3,61
Raasepori	12703	12245	458	3,61
Karstula	1687	1626	61	3,62
Laitila	3192	3076	116	3,63
Keitele	1048	1010	38	3,63
Hollola	9915	9553	362	3,65
Parkano	2740	2640	100	3,65
Hankasalmi	1939	1868	71	3,66
Lieto	9376	9033	343	3,66
Oulainen	2880	2774	106	3,68
Laukaa	7245	6978	267	3,69
Vantaa	87249	83991	3258	3,73
Kokemäki	2950	2840	110	3,73
Merijärvi	454	437	17	3,74
Kokkola	20138	19384	754	3,74
Siikajoki	1950	1877	73	3,74
Ruovesi	1899	1828	71	3,74
Siikalatva	2055	1978	77	3,75
Enonkoski	665	640	25	3,76
Pori	33977	32700	1277	3,76
Isokyrö	2050	1973	77	3,76

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Oulu	85968	82708	3260	3,79
Joroinen	1865	1794	71	3,81
Tuusula	17456	16788	668	3,83
Urdala	1977	1901	76	3,84
Hattula	4220	4058	162	3,84
Pedersören kunta	5812	5589	223	3,84
Hämeenkyrö	4213	4051	162	3,85
Vöyri	2979	2864	115	3,86
Lapinlahti	3568	3430	138	3,87
Suomussalmi	2830	2720	110	3,89
Aura	1720	1653	67	3,90
Nokia	14480	13914	566	3,91
Rautjärvi	1574	1512	62	3,94
Heinävesi	1295	1244	51	3,94
Raisio	10309	9902	407	3,95
Hyrnsalmi	909	873	36	3,96
Kangasala	14580	14001	579	3,97
Jämijärvi	779	748	31	3,98
Lemi	1303	1251	52	3,99
Iisalmi	7845	7531	314	4,00
Eura	5051	4849	202	4,00
Espoo	131892	126598	5294	4,01
Kristiinankaupunki	3240	3110	130	4,01
Posio	1321	1268	53	4,01
Pöytyä	3392	3256	136	4,01
Savonlinna	14064	13498	566	4,02
Virolahti	1368	1313	55	4,02
Salo	20487	19659	828	4,04
Rantasalmi	1437	1379	58	4,04
Riihimäki	11524	11059	465	4,04
Keminmaa	3450	3310	140	4,06
Enontekiö	836	802	34	4,07
Puolanka	1201	1152	49	4,08
Akaa	6811	6532	279	4,10
Sastamala	10119	9703	416	4,11
Kuopio	50230	48160	2070	4,12
Sulkava	1239	1188	51	4,12
Mustasaari	9311	8926	385	4,13
Pelkosenniemi	484	464	20	4,13
Mynämäki	3271	3136	135	4,13
Muurame	4448	4264	184	4,14
Parikkala	2047	1962	85	4,15
Kauhajoki	5089	4878	211	4,15
Pyhäjärvi	1966	1884	82	4,17
Outokumpu	2424	2323	101	4,17

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Luumäki	1934	1853	81	4,19
Asikkala	3702	3547	155	4,19
Pielavesi	1907	1827	80	4,20
Kouvola	31723	30388	1335	4,21
Kotka	19737	18907	830	4,21
Virrat	2806	2688	118	4,21
Kemiönsaari	3056	2927	129	4,22
Valkeakoski	8414	8058	356	4,23
Kauhava	6620	6339	281	4,24
Koski Tl	1057	1012	45	4,26
Somero	3741	3580	161	4,30
Loviisa	6464	6186	278	4,30
Rautalampi	1366	1307	59	4,32
Suonenjoki	2526	2417	109	4,32
Forssa	6935	6634	301	4,34
Teuva	2145	2052	93	4,34
Pyhäntä	663	634	29	4,37
Janakkala	6495	6210	285	4,39
Kalajoki	5233	5003	230	4,40
Merikarvia	1451	1387	64	4,41
Kitee	3903	3731	172	4,41
Tornio	8873	8478	395	4,45
Hausjärvi	3295	3148	147	4,46
Orimattila	5986	5719	267	4,46
Kärsämäki	1027	981	46	4,48
Evijärvi	1044	997	47	4,50
Turku	92495	88331	4164	4,50
Pukkila	709	677	32	4,51
Joutsa	1885	1800	85	4,51
Mäntsälä	7777	7423	354	4,55
Pyhtää	2165	2066	99	4,57
Hyvinkää	18578	17722	856	4,61
Rauma	14979	14289	690	4,61
Kustavi	608	580	28	4,61
Mikkeli	20819	19853	966	4,64
Hailuoto	516	492	24	4,65
Punkalaidun	1377	1313	64	4,65
Luhanka	408	389	19	4,66
Miehikkälä	792	755	37	4,67
Hanko	3587	3419	168	4,68
Huittinen	4271	4071	200	4,68
Kannus	2416	2303	113	4,68
Ranua	1839	1753	86	4,68
Mäntyharju	3115	2969	146	4,69
Pello	1607	1531	76	4,73

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Hartola	1137	1083	54	4,75
Uusikaarlepyy	3469	3304	165	4,76
Vaasa	28460	27099	1361	4,78
Kuusamo	6017	5729	288	4,79
Kemi	7539	7177	362	4,80
Raahe	8667	8243	424	4,89
Kaskinen	694	660	34	4,90
Varkaus	7677	7301	376	4,90
Kittilä	3014	2866	148	4,91
Heinola	7757	7374	383	4,94
Humppila	983	934	49	4,98
Polvijärvi	1583	1504	79	4,99
Lahti	47972	45573	2399	5,00
Loimaa	6539	6212	327	5,00
Karkkila	3186	3026	160	5,02
Pietarsaari	8400	7977	423	5,04
Rääkkylä	945	897	48	5,08
Pieksämäki	6484	6153	331	5,10
Korsnäs	1099	1043	56	5,10
Multia	607	576	31	5,11
Ikaalinen	3167	3005	162	5,12
Kaavi	1033	980	53	5,13
Kankaanpää	5384	5108	276	5,13
Eurajoki	4221	4004	217	5,14
Taivalkoski	1660	1574	86	5,18
Imatra	10008	9488	520	5,20
Savitaipale	1610	1526	84	5,22
Konnevesi	1126	1067	59	5,24
Keuruu	3922	3716	206	5,25
Lieksa	4281	4055	226	5,28
Inari	3105	2940	165	5,31
Rovaniemi	26233	24835	1398	5,33
Mänttä-Vilppula	4005	3791	214	5,34
Närpiö	4253	4026	227	5,34
Sodankylä	3739	3539	200	5,35
Lohja	18354	17360	994	5,42
Pälkäne	2780	2629	151	5,43
Padasjoki	1345	1272	73	5,43
Simo	1202	1136	66	5,49
Kuhmoinen	1140	1077	63	5,53
Kruunupyy	2987	2821	166	5,56
Alavieska	1058	999	59	5,58
Utsjoki	662	625	37	5,59
Uusikaupunki	6121	5776	345	5,64
Puumala	1099	1036	63	5,73

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Loppi	3424	3227	197	5,75
Pihtipudas	1687	1590	97	5,75
Kinnula	778	733	45	5,78
Maalahti	2728	2570	158	5,79
Muonio	1054	993	61	5,79
Viitasaari	2480	2336	144	5,81
Porvoo	22348	21044	1304	5,83
Salla	1398	1315	83	5,94
Jämsä	7931	7452	479	6,04
Äänekoski	7010	6580	430	6,13
Leppävirta	4024	3774	250	6,21
Pyhäranta	729	683	46	6,31
Nakkila	2160	2020	140	6,48
Ylitornio	1900	1772	128	6,74
Iitti	3078	2870	208	6,76
Reisjärvi	1170	1087	83	7,09
Kannonkoski	572	531	41	7,17
Kemijärvi	3268	3032	236	7,22
Rautavaara	663	615	48	7,24
Oripää	601	557	44	7,32
Savukoski	514	476	38	7,39
Tervola	1308	1207	101	7,72
Utajärvi	1064	981	83	7,80
Pudasjärvi	2822	2591	231	8,19
Kolari	2175	1953	222	10,21
Yhteensä	2 053 835	1 971 869	81 966	3,99

Kuntavaaleissa 2025 hylätyt äänets kunnittain

Kunta	Annetut äänets	Hyväksytyt äänets	Mitättömät äänets	Mitättömien äänets %-osuus
Helsinki	342665	341611	1054	0,31
Kihniö	960	956	4	0,42
Isojoki	1027	1020	7	0,68
Parkano	2943	2922	21	0,71
Kuortane	1733	1720	13	0,75
Utsjoki	730	724	6	0,82
Liminka	3822	3789	33	0,86
Inkoo	3164	3136	28	0,88
Soini	881	873	8	0,91
Orivesi	4240	4201	39	0,92
Nivala	4146	4108	38	0,92
Pelkosenniemi	532	527	5	0,94
Perho	1154	1143	11	0,95
Miehikkälä	843	835	8	0,95

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Kirkkonummi	18418	18242	176	0,96
Taivalkoski	1835	1817	18	0,98
Oripää	615	609	6	0,98
Virrat	2890	2861	29	1,00
Juupajoki	856	847	9	1,05
Teuva	2236	2212	24	1,07
Alajärvi	4299	4253	46	1,07
Korsnäs	1125	1113	12	1,07
Hailuoto	557	551	6	1,08
Lapua	6307	6238	69	1,09
Sievi	1838	1818	20	1,09
Koski Tl	1088	1076	12	1,10
Ikaalinen	3366	3329	37	1,10
Kaustinen	1888	1867	21	1,11
Kolari	2255	2230	25	1,11
Karstula	1788	1768	20	1,12
Vimpeli	1344	1329	15	1,12
Kalajoki	5333	5272	61	1,14
Kauhava	6827	6749	78	1,14
Isokyrö	2101	2077	24	1,14
Oulainen	2987	2953	34	1,14
Mäntsälä	7950	7858	92	1,16
Muhos	3331	3292	39	1,17
Salla	1455	1438	17	1,17
Kuhmoinen	1184	1170	14	1,18
Kinnula	847	837	10	1,18
Pyhäntä	678	670	8	1,18
Eura	5258	5196	62	1,18
Utajärvi	1104	1091	13	1,18
Seinäjoki	27848	27516	332	1,19
Kurikka	9009	8902	107	1,19
Siikajoki	2068	2043	25	1,21
Kangasniemi	2484	2454	30	1,21
Karvia	1160	1146	14	1,21
Nurmes	3674	3629	45	1,22
Hamina	7847	7751	96	1,22
Sodankylä	3911	3863	48	1,23
Laihia	3465	3422	43	1,24
Kauhajoki	5260	5195	65	1,24
Nousiainen	2155	2128	27	1,25
Ylivieska	5987	5912	75	1,25
Tuusula	18102	17876	226	1,25
Haapavesi	2804	2769	35	1,25
Puolanka	1267	1251	16	1,26
Lumijoki	793	783	10	1,26

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Kristiinankaupunki	3331	3289	42	1,26
Evijärvi	1111	1097	14	1,26
Kemiönsaari	3186	3146	40	1,26
Pedersören kunta	5847	5773	74	1,27
Kemijärvi	3352	3309	43	1,28
Padasjoki	1404	1386	18	1,28
Pöytyä	3521	3476	45	1,28
Keitele	1097	1083	14	1,28
Sulkava	1315	1298	17	1,29
Petäjävesi	1548	1528	20	1,29
Urjala	2094	2067	27	1,29
Luoto	2991	2952	39	1,30
Ii	3995	3943	52	1,30
Pornainen	2237	2208	29	1,30
Kannus	2447	2415	32	1,31
Lestijärvi	379	374	5	1,32
Enontekiö	903	891	12	1,33
Kiuruvesi	3388	3343	45	1,33
Vöyri	3092	3051	41	1,33
Mynämäki	3348	3303	45	1,34
Punkalaidun	1417	1398	19	1,34
Ylitornio	1981	1954	27	1,36
Närpiö	4416	4356	60	1,36
Puumala	1164	1148	16	1,37
Harjavalta	2698	2661	37	1,37
Eurajoki	4381	4321	60	1,37
Tohmajärvi	1663	1640	23	1,38
Salo	21405	21109	296	1,38
Vaala	1305	1287	18	1,38
Uusikaarlepyy	3561	3512	49	1,38
Parikkala	2159	2129	30	1,39
Paimio	4984	4914	70	1,40
Lappajärvi	1284	1266	18	1,40
Rautjärvi	1647	1624	23	1,40
Karjajoki	645	636	9	1,40
Alavus	4530	4466	64	1,41
Vesilahti	2134	2104	30	1,41
Keminmaa	3661	3609	52	1,42
Joensuu	31553	31101	452	1,43
Ähtäri	2375	2341	34	1,43
Lapinlahti	3719	3666	53	1,43
Ruovesi	2007	1978	29	1,44
Ilomantsi	1941	1913	28	1,44
Vihti	12328	12151	177	1,44
Laitila	3377	3328	49	1,45

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Merijärvi	483	476	7	1,45
Pielavesi	2002	1973	29	1,45
Akaa	7052	6950	102	1,45
Rautalampi	1453	1432	21	1,45
Halsua	478	471	7	1,46
Kankaanpää	5763	5679	84	1,46
Kauniainen	5763	5678	85	1,47
Ilmajoki	5459	5379	80	1,47
Sauvo	1484	1462	22	1,48
Pietarsaari	8663	8535	128	1,48
Tyrnävä	2485	2448	37	1,49
Kuusamo	6320	6225	95	1,50
Pyhäjoki	1399	1378	21	1,50
Lempäälä	10960	10796	164	1,50
Vehmaa	1070	1054	16	1,50
Pyhäjärvi	2085	2053	32	1,53
Pihtipudas	1826	1798	28	1,53
Kärkölä	1831	1803	28	1,53
Juuka	1967	1937	30	1,53
Outokumpu	2589	2549	40	1,54
Inari	3306	3255	51	1,54
Siuntio	2921	2876	45	1,54
Kitee	4120	4056	64	1,55
Joutsa	2001	1970	31	1,55
Mäntyharju	3300	3249	51	1,55
Kärsämäki	1091	1074	17	1,56
Ranua	1862	1833	29	1,56
Somero	3891	3830	61	1,57
Rusko	2967	2920	47	1,58
Hartola	1203	1184	19	1,58
Pyhtää	2281	2245	36	1,58
Leppävirta	4148	4082	66	1,59
Säkylä	3022	2974	48	1,59
Sastamala	10560	10391	169	1,60
Luhanka	438	431	7	1,60
Kempele	7896	7769	127	1,61
Vantaa	89678	88225	1453	1,62
Tampere	123025	121016	2009	1,63
Kerava	15681	15426	255	1,63
Rauma	15835	15575	260	1,64
Tervola	1340	1318	22	1,64
Juva	2567	2525	42	1,64
Merikarvia	1517	1492	25	1,65
Hämeenkyrö	4393	4320	73	1,66
Pirkkala	9944	9779	165	1,66

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Toivakka	1085	1067	18	1,66
Veteli	1435	1411	24	1,67
Aura	1794	1764	30	1,67
Pieksämäki	6843	6729	114	1,67
Sotkamo	4399	4325	74	1,68
Sipoo	10724	10544	180	1,68
Raahe	9244	9089	155	1,68
Janakkala	6743	6630	113	1,68
Varkaus	8103	7965	138	1,70
Kivijärvi	470	462	8	1,70
Tornio	9237	9079	158	1,71
Savitaipale	1686	1657	29	1,72
Huittinen	4372	4297	75	1,72
Enonkoski	692	680	12	1,73
Hankasalmi	2024	1989	35	1,73
Forssa	7224	7098	126	1,74
Ypäjä	1090	1071	19	1,74
Kittilä	3213	3157	56	1,74
Kaavi	1093	1074	19	1,74
Järvenpää	19068	18734	334	1,75
Karkkila	3375	3316	59	1,75
Äänekoski	7371	7241	130	1,76
Kangasala	14867	14606	261	1,76
Lappeenranta	29536	29012	524	1,77
Nakkila	2244	2204	40	1,78
Kruunupyy	3092	3037	55	1,78
Pudasjärvi	2957	2904	53	1,79
Ristijärvi	610	599	11	1,80
Pälkäne	2884	2832	52	1,80
Orimattila	6283	6170	113	1,80
Lieto	9631	9458	173	1,80
Tuusniemi	1102	1082	20	1,81
Sonkajärvi	1769	1737	32	1,81
Masku	4317	4239	78	1,81
Keuruu	4116	4041	75	1,82
Nurmijärvi	17971	17642	329	1,83
Reisjärvi	1204	1182	22	1,83
Konnevesi	1195	1173	22	1,84
Hanko	3723	3654	69	1,85
Oulu	87419	85801	1618	1,85
Alavieska	1083	1063	20	1,85
Jyväskylä	63714	62527	1187	1,86
Maalahti	2796	2744	52	1,86
Jämsä	8130	7979	151	1,86
Suomussalmi	2910	2856	54	1,86

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Uurainen	1443	1416	27	1,87
Lahti	49304	48375	929	1,88
Savukoski	584	573	11	1,88
Espoo	134442	131919	2523	1,88
Naantali	10240	10046	194	1,89
Lohja	18961	18602	359	1,89
Valkeakoski	8724	8559	165	1,89
Mänttä-Vilppula	4161	4082	79	1,90
Parainen	7393	7250	143	1,93
Kotka	20323	19930	393	1,93
Asikkala	3834	3760	74	1,93
Kouvola	32542	31914	628	1,93
Uusikaupunki	6331	6209	122	1,93
Kuhmo	3114	3054	60	1,93
Loppi	3549	3480	69	1,94
Viitasaari	2629	2578	51	1,94
Loimaa	6732	6601	131	1,95
Vaasa	29357	28776	581	1,98
Kuopio	51335	50306	1029	2,00
Savonlinna	14378	14091	287	2,00
Vieremä	1531	1500	31	2,02
Kustavi	644	631	13	2,02
Muonio	1131	1108	23	2,03
Hyvinkää	19257	18866	391	2,03
Porvoo	22957	22488	469	2,04
Siikalatva	2159	2115	44	2,04
Rovaniemi	26614	26072	542	2,04
Jokioinen	2330	2282	48	2,06
Saarijärvi	3981	3899	82	2,06
Iitti	3135	3070	65	2,07
Humppila	1015	994	21	2,07
Hämeenlinna	29583	28972	611	2,07
Kaarina	17292	16932	360	2,08
Pomarkku	961	941	20	2,08
Heinävesi	1394	1365	29	2,08
Pori	35203	34471	732	2,08
Iisalmi	8130	7961	169	2,08
Laukaa	7514	7358	156	2,08
Luumäki	2043	2000	43	2,10
Kokemäki	3049	2985	64	2,10
Rantasalmi	1520	1488	32	2,11
Sysmä	1935	1894	41	2,12
Nokia	14973	14656	317	2,12
Hausjärvi	3476	3402	74	2,13
Turku	93976	91966	2010	2,14

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Loviisa	6537	6396	141	2,16
Rääkkylä	974	953	21	2,16
Toholampi	1289	1261	28	2,17
Askola	1925	1883	42	2,18
Mustasaari	9544	9336	208	2,18
Hyrnsalmi	954	933	21	2,20
Muurame	4697	4593	104	2,21
Kokkola	20461	20008	453	2,21
Ylöjärvi	14541	14217	324	2,23
Hollola	10155	9929	226	2,23
Raasepori	12847	12559	288	2,24
Kaskinen	706	690	16	2,27
Heinola	8077	7893	184	2,28
Taivassalo	835	816	19	2,28
Riihimäki	11701	11433	268	2,29
Haapajärvi	2711	2649	62	2,29
Pello	1638	1600	38	2,32
Taipalsaari	2246	2194	52	2,32
Mikkeli	21196	20702	494	2,33
Joroinen	1935	1889	46	2,38
Kemi	7756	7566	190	2,45
Virolahti	1431	1396	35	2,45
Kajaani	13206	12877	329	2,49
Rautavaara	723	705	18	2,49
Polvijärvi	1711	1667	44	2,57
Hattula	4311	4197	114	2,64
Suonenjoki	2648	2578	70	2,64
Tammela	2869	2792	77	2,68
Imatra	10427	10147	280	2,69
Marttila	888	864	24	2,70
Raisio	10548	10262	286	2,71
Siikainen	584	568	16	2,74
Kannonkoski	613	596	17	2,77
Lemi	1368	1330	38	2,78
Ruokolahti	2196	2135	61	2,78
Lapinjärvi	1062	1032	30	2,82
Lieksa	4505	4376	129	2,86
Ulvila	5362	5205	157	2,93
Siilinjärvi	8467	8218	249	2,94
Liperi	4646	4509	137	2,95
Pukkila	737	715	22	2,99
Myrskylä	754	731	23	3,05
Kyyjärvi	588	570	18	3,06
Posio	1367	1325	42	3,07
Hirvensalmi	1034	1001	33	3,19

LIITE 2

VN/12182/2025-OM-1

Vesanto	864	836	28	3,24
Simo	1263	1222	41	3,25
Paltamo	1267	1222	45	3,55
Multia	645	622	23	3,57
Tervo	732	705	27	3,69
Jämijärvi	811	780	31	3,82
Pyhäranta	806	775	31	3,85
Kontiolahdi	5888	5630	258	4,38
Yhteensä	2 458 537	2 419 349	39 188	1,59

Taulukko 1 Regressiomallien tulokset syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuudelle: Vaihtelevasti toimineet kunnat jätetty pois, (keskivirhe)

	A	B	C	D	Muuttujan keskihajonta ¹ (keskiarvo)
Vakiotermi	0.0223 *** (0.0005)	0.0230 *** (0.0006)	0.0223*** (0.0007)	0.0224* (0.0007)	
Vaalityyppinä kuntavaali	-0.0109 *** (0.0007)	-0.0111 *** (0.0007)	-0.0112 *** (0.0007)	-0.0113 *** (0.0007)	
Listat eri kopeissa	-0.0030 (0.0026)	-0.0028 (0.0025)	-0.0035 (0.0025)	-0.0036 (0.0025)	
Ei ohjejulistetta	-0.0070 * (0.0029)	-0.0065 * (0.0029)	-0.0045 (0.0029)	-0.0044 (0.0029)	
Miesten osuus äänestäneistä kunnassa		0.0012 ** (0.0004)	0.0020 *** (0.0005)	0.0021 *** (0.0005)	0.0160 (0.4831)
Ulkomaan kansalaisten osuus äänestäneistä kunnassa		0.0010 ** (0.0004)	0.0008 * (0.0004)	0.0009 * (0.0004)	0.0065 (0.0086)
Ennakkoon annettujen äänien osuus kunnassa		0.0015 *** (0.0005)	0.0009 . (0.0005)	0.0009 . (0.0005)	0.0879 (0.5462)
Kunnan taajama-aste			0.0031 *** (0.0007)	0.0032 *** (0.0007)	0.1909 (0.6450)
Kunnan yli 65- vuotiaiden osuus			0.0022 *** (0.0006)	0.0022 *** (0.0006)	0.0759 (0.3102)
Havaintojen lukumäärä	388	388	388	388	
F-testi (p-arvo)	78.72 (***)	44.71 (***)	38.31 (***)	38.41 (***)	
R ²	0.3808	0.4132	0.4471	0.4477	
Adjusted R ²	0.3760	0.4040	0.4354	0.4361	
Huomio:	*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05; . p < 0.1				

Huom. Dummy-muuttujia (koppi ja ohjejulistete) ei ole standardoitu. Kaikki muut selittävät muuttujat on standardoitu. Mallit on estimoitu painottamalla äänestäneiden määrällä (viimeisessä lisäksi IPW-painolla).

A = Tavallinen lineaarinen regressio, ei taustamuuttujia

B = Tavallinen lineaarinen regressio, vain äänestäneistä saatavilla oleva tieto (lähde Oikeusrekisterikeskus)

C = Tavallinen lineaarinen regressio, kaikki taustamuuttujat (lähde Oikeusrekisterikeskus ja Tilastokeskus)

D = IPW-painotettu lineaarinen regressio, kaikki taustamuuttujat

¹ Ennen standardointia

Taulukko 2 Regressiomallien tulokset syykoodilla 15 hylättyjen äänien osuudelle: Mukana vaihtelevasti toimineet kunnat, (keskivirhe)

	A	B	C	D	Muuttujan keskihajonta ² (keskiarvo)
Vakiotermi	0.0225 *** (0.0005)	0.0233 *** (0.0006)	0.0227 *** (0.0007)	0.0228 *** (0.0007)	
Vaalityyppinä kuntavaali	-0.0114 *** (0.0007)	-0.0116 *** (0.0007)	-0.0116 *** (0.0007)	-0.0116 *** (0.0007)	
Listat eri kopeissa	-0.0027 (0.0026)	-0.0028 (0.0026)	-0.0035 (0.0026)	-0.0036 (0.0026)	
Listakäytäntö vaihteli	-0.0051 *** (0.0015)	-0.0047 ** (0.0015)	-0.0054 *** (0.0014)	-0.0053 *** (0.0015)	
Ei ministeriön ohjejulistetta	-0.0072 * 0.0031	-0.0062 * (0.0031)	-0.0042 (0.0031)	-0.0041 (0.0031)	
Ohjejulistekäytäntö vaihteli	0.0036 ** (0.0012)	0.0064 *** (0.0018)	0.0089 *** (0.0020)	0.0086 *** (0.0020)	
Miesten osuus äänestäneistä kunnassa		0.0009 * (0.0004)	0.0014 ** (0.0005)	0.0014 ** (0.0005)	0.0163 (0.4826)
Ulkomaan kansalaisten osuus äänestäneistä kunnassa		0.0002 (0.0004)	-0.0000 (0.0004)	0.0000 (0.0004)	0.0068 (0.0087)
Ennakkoon annettujen äänien osuus kunnassa		0.0013 ** (0.0005)	0.0006 (0.0005)	0.0006 (0.0005)	0.0870 (0.5459)
Kunnan taajama-aste			0.0030 *** (0.0007)	0.0030 *** (0.0008)	0.1916 (0.6484)
Kunnan yli 65- vuotiaiden osuus			0.0025*** (0.0007)	0.0024 *** (0.0007)	0.0765 (0.3095)
Havaintojen lukumäärä	416	416	416	416	
F-testi (p-arvo)	57.16 (***)	37.97 (***)	33.74 (***)	33.64 (***)	
R ²	0.4108	0.4274	0.4545	0.4537	
Adjusted R ²	0.4036	0.4161	0.441	0.4402	
Huomio:	*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05; . p < 0.1				

Huom. Kategorisia muuttujia (koppi ja ohjejulistet) ei ole standardoitu. Kaikki muut selittävät muuttujat on standardoitu. Mallit on estimoitu painottamalla äänestäneiden määrällä (viimeisessä lisäksi IPW-painolla). Kategoristen muuttujien referenssiluokka on "käytetty".

A = Tavallinen lineaarinen regressio, ei taustamuuttujia

B = Tavallinen lineaarinen regressio, vain äänestäneistä saatavilla oleva tieto (lähde Oikeusrekisterikeskus)

C = Tavallinen lineaarinen regressio, kaikki taustamuuttujat (lähde Oikeusrekisterikeskus ja Tilastokeskus)

D = IPW-painotettu lineaarinen regressio, kaikki taustamuuttujat

² Ennen standardointia

Huomioita:

Muuttujien välistä kollineaarisuutta arvioitiin, ja tämän tarkastelun perusteella mukana alkuun ollut logaritmoitu kunnan väkiluku poistettiin, sillä se korreloi taajama-asteen kanssa. Taajama-aste toimi informatiivisempänä selittäjänä.

Malleissa testattiin myös vaihtoehtoisia spesifikaatioita, joissa selittävinä muuttujina käytettiin kuntatason tietoja sukupuolijakaumasta ja ulkomaalaistaustaisen väestön osuudesta sen sijaan, että olisi käytetty vastaavia osuuksia äänestäneiden joukossa. Mallien selitysasteet kuitenkin luonnollisesti paranivat, kun käytettiin äänestäjäkohtaista tietoa, ja nämä muuttujat osoittautuivat tilastollisesti merkitseviksi. Tästä syystä ne säilytettiin lopullisissa malleissa. Tietojen tulkinnassa on kuitenkin huomioitava, että malleissa C ja D esiintyy sekä kuntatasoisia että äänestäjäkohtaisia muuttujia. Tämä voi johtaa siihen, että äänestäjäjoukkoa kuvaavat muuttujat (miesten ja ulkomaan kansalaisten osuus äänestäneistä) saavat suhteellisesti suuremman painoarvon. Koska tämän analyysin ensisijaisena tavoitteena oli vain tarkastella taustamuuttujien kontrolloinnin vaikutusta äänestyskoppimenetelmien ja ohjejulisteen vaikutuksen arviointiin, nämä muuttujat pidettiin mukana. Tarkempi arviointi vaikutussuhteista edellyttäisi laajempaa otosta esimerkiksi ratkaisusta äänestysalueittain, ja yksityiskohtaisempia taustatietoja äänestäneistä.